

Teataja

58. aastakäik

Eestikeelne väljaanne

Teave ja teatised

11. september 2015

Sisukord

II Teatised

EUROOPA LIIDU INSTITUTSIOONIDE, ORGANITE JA ASUTUSTE TEATISED

Euroopa Komisjon

2015/C 299/01	Vastuväidete esitamisest loobumine teatatud koondumise kohta (juhtum M.7498 – Compagnie de Saint Gobain / SIKA) ⁽¹⁾	1
---------------	--	---

IV Teave

TEAVE EUROOPA LIIDU INSTITUTSIOONIDELT, ORGANITELT JA ASUTUSTELT

Nõukogu

2015/C 299/02	Nõukogu ametisse nimetamise loetelu – Mai – august 2015 (sotsiaalvaldkond)	2
---------------	--	---

Euroopa Komisjon

2015/C 299/03	Euro vahetuskurss	6
2015/C 299/04	Komisjoni teatis – Suunised antimikroobikumide mõistlikuks kasutamiseks veterinaarmeditsiinis	7

ET

⁽¹⁾ EMPs kohaldatav tekst

Kontrollikoda

2015/C 299/05	Eriaruanne nr 10/2015 – „Eli ühtekuuluvusvaldkonna vahenditega tehtavate riigihangete probleemide kõrvaldamiseks vajatakse suuremaid jõupingutusi”	27
---------------	--	----

V *Teated*

HALDUSMENETLUSED

Euroopa Komisjon

2015/C 299/06	Osalemiskutse – ettepanek esitada tooteid, mis sobivad gaasiõli ja petrooli erimärgistamiseks	28
---------------	---	----

MUUD AKTID

Euroopa Komisjon

2015/C 299/07	Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1151/2012 (põllumajandustoodete ja toidu kvaliteedikavade kohta) artikli 50 lõike 2 punkti a kohase registreerimistaotluse avaldamine	29
---------------	---	----

II

(Teatised)

EUROOPA LIIDU INSTITUTSIOONIDE, ORGANITE JA ASUTUSTE TEATISED

EUROOPA KOMISJON

Vastuväidete esitamisest loobumine teatatud koondumise kohta**(juhtum M.7498 – Compagnie de Saint Gobain / SIKA)****(EMPs kohaldatav tekst)**

(2015/C 299/01)

22. juulil 2015 otsustas komisjon loobuda vastuväidete esitamisest eespool nimetatud teatatud koondumise kohta ning kuulutada koondumine siseturuga kokkusobivaks. Otsuse aluseks on nõukogu määruse (EÜ) nr 139/2004⁽¹⁾ artikli 6 lõike 1 punkt b. Otsuse täielik tekst on kättesaadav ainult inglise keeles ning see avaldatakse pärast seda, kui sellest on kustutatud võimalikud ärisaladused. Otsus on kättesaadav:

- Euroopa konkurentsialasel veebisaidil (<http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases/>). Veebisaidil pakutakse mitut võimalust otsida konkreetset ühinemisotsust, sealhulgas ettevõtja nime, juhtumi numbri, kuupäeva ja tegevusalade registri kaudu,
- elektroonilises vormis EUR-Lexi veebisaidil (<http://eur-lex.europa.eu/homepage.html?locale=et>) dokumendinumbriga 32015M7498 all. EUR-Lex pakub *on-line*-juurdepääsu Euroopa õigusele.

⁽¹⁾ ELT L 24, 29.1.2004, lk 1.

IV
(Teave)

TEAVE EUROOPA LIIDU INSTITUTSIOONIDELT, ORGANITELT JA ASUTUSTELT

NÕUKOGU

Nõukogu ametisse nimetamiste loetelu

Mai – august 2015 (sotsiaalvaldkond)

(2015/C 299/02)

Komitee	Ametiaja lõpp	Avaldamine ELTs	Asendatud isik	Tagasiastumine/ ametisse nimetamine	Liige/ asendusliige	Kategooria	Riik	Ametisse nimetatud isik	Kuuluvus	Nõukogu otsuse kuupäev
Tööohutuse ja töötervishoiu nõuandekomitee	28.2.2016	C 120, 26.4.2013	Monika ZAKRZEWSKA	Tagasiastumine	Asendusliige	Tööandjad	Poola	Anna KWIATKIEWICZ	Konfederacja Lewiatan	15.6.2015
Tööohutuse ja töötervishoiu nõuandekomitee	28.2.2016	C 120, 26.4.2013	Stamatia PISIMISI	Tagasiastumine	Asendusliige	Valitsus	Kreeka	Ioannis KONSTANTAKOPOULOS	Ministry of Labour, Social Security and Social Solidarity	15.6.2015
Tööohutuse ja töötervishoiu nõuandekomitee	28.2.2016	C 120, 26.4.2013	Carl ANDERS	Tagasiastumine	Liige	Tööandjad	Iirimaa	Michael GILLEN	IBEC	19.6.2015
Tööohutuse ja töötervishoiu nõuandekomitee	28.2.2016	C 120, 26.4.2013	Robert HUBERTY	Tagasiastumine	Liige	Valitsus	Luksemburg	Marco BOLY	Ministère du Travail et de l'Emploi	19.6.2015

Komitee	Ametiaja lõpp	Avaldamine ELTs	Asendatud isik	Tagasiastumine/ ametisse nimetamine	Liige/ asendusliige	Katgooria	Riik	Ametisse nimetatud isik	Kuuluvus	Nõukogu otsuse kuupäev
Tööohutuse ja tervishoiu nõuandekomitee	28.2.2016	C 120, 26.4.2013	Raul SCHMIDT	Tagasiastumine	Asendusliige	Valitsus	Luksemburg	John SCHNEIDER	Ministère du Travail et de l'Emploi	18.9.2015
Tööohutuse ja tervishoiu nõuandekomitee	28.2.2016	C 120, 26.4.2013	Péter NESZTINGER	Tagasiastumine	Liige	Valitsus	Ungari	József BAKOS	Ministry for National Economy	18.9.2015
Tööohutuse ja tervishoiu nõuandekomitee	28.2.2016	C 120, 26.4.2013	Gyula MADARÁSZ	Tagasiastumine	Asendusliige	Valitsus	Ungari	Éva GRÓNAI	Ministry for National Economy	18.9.2015
Töötajate vaba liikumise nõuandekomitee	24.9.2016	C 338, 27.9.2014	Grazia STRANO	Tagasiastumine	Liige	Valitsus	Itaalia	Salvatore PIRRONE	Ministero del Lavoro e delle Politiche Sociali	11.5.2015
Töötajate vaba liikumise nõuandekomitee	24.9.2016	C 338, 27.9.2014	Daniele LUNETTA	Tagasiastumine	Liige	Valitsus	Itaalia	Marco ESPOSITO	Ministero del Lavoro e delle Politiche Sociali	11.5.2015
Töötajate vaba liikumise nõuandekomitee	24.9.2016	C 338, 27.9.2014	Iolanda VALERIA	Tagasiastumine	Asendusliige	Valitsus	Itaalia	Monica LIPPOLIS	Ministero del Lavoro e delle Politiche Sociali	11.5.2015
Töötajate vaba liikumise nõuandekomitee	24.9.2016	C 338, 27.9.2014	Paolo TOMASSETTI	Tagasiastumine	Asendusliige	Tööandjad	Itaalia	Fabio ANTONILLI	Confartigianato	11.5.2015
Töötajate vaba liikumise nõuandekomitee	24.9.2016	C 338, 27.9.2014	Armando OCCHIPINTI	Tagasiastumine	Liige	Tööandjad	Itaalia	Serena FACELLO	Confcommercio	11.5.2015

Komitee	Ametiaja lõpp	Avaldamine ELTs	Asendatud isik	Tagasiastumine/ ametisse nimetamine	Liige/ asendusliige	Kategooria	Riik	Ametisse nimetatud isik	Kuuluvus	Nõukogu otsuse kuupäev
Töötajate vaba liikumise nõuandekomitee	24.9.2016	C 338, 27.9.2014	Ornella CILONA	Tagasiastumine	Liige	Ametiühingud	Itaalia	Giuseppe CASUCCI	UIL	11.5.2015
Töötajate vaba liikumise nõuandekomitee	24.9.2016	C 338, 27.9.2014	Giuseppe CASUCCI	Tagasiastumine	Asendusliige	Ametiühingud	Itaalia	Salvatore MARRA	CGIL	11.5.2015
Töötajate vaba liikumise nõuandekomitee	24.9.2016	C 338, 27.9.2014	Janina CIECIORA	Tagasiastumine	Liige	Valitsus	Ühendkuningriik	Lindsay ROOME	EU Social Security Coordination	11.5.2015
Töötajate vaba liikumise nõuandekomitee	24.9.2016	C 338, 27.9.2014	Radovan MAXIN	Tagasiastumine	Liige	Tööandjad	Slovakkia	Ján LIŠKA	AZZZ SR – Federation of employers' association of the Slovak Republic	11.5.2015
Töötajate vaba liikumise nõuandekomitee	24.9.2016	C 338, 27.9.2014	Katalin KISSNÉ BENCZE	Tagasiastumine	Liige	Valitsus	Ungari	Margit VADKERTI	Ministry for National Economy	11.5.2015
Töötajate vaba liikumise nõuandekomitee	24.9.2016	C 338, 27.9.2014	Mario SCHEMBRI	Tagasiastumine	Liige	Valitsus	Malta	Astrid May GRIMA	Identity Malta Agency	11.5.2015
Töötajate vaba liikumise nõuandekomitee	24.9.2016	C 338, 27.9.2014	Flemming DREESEN	Tagasiastumine	Liige	Tööandjad	Taani	Christiane MIßLBECK-WINBERG	Confederation of Danish Employers	28.5.2015
Töötajate vaba liikumise nõuandekomitee	24.9.2016	C 338, 27.9.2014	Agnė PEČIUKEVIČIENĖ	Tagasiastumine	Liige	Valitsus	Leedu	Rita ŽEMAITYTĖ-TACK	Sotsiaalkindlustus- ja töoministerium	8.6.2015

Komitee	Ametiaja lõpp	Avaldamine ELTs	Asendatud isik	Tagasiastumine/ ametisse nimetamine	Liige/ asendusliige	Katagooria	Riik	Ametisse nimetatud isik	Kuuluvus	Nõukogu otsuse kuupäev
Sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise konsultatiivkomitee	19.10.2015	C 290, 27.10.2010	Flemming DREESEN	Tagasiastumine	Liige	Tööandjad	Taani	Christiane MIßLBECK-WINBERG	Confederation of Danish Employers	28.5.2015
Sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise konsultatiivkomitee	19.10.2015	C 290, 27.10.2010	Camilla CLEVIN	Tagasiastumine	Liige	Valitsus	Taani	Sabrija TIRAK	Danish Agency for Labour Market and Recruitment	28.5.2015
Sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise konsultatiivkomitee	19.10.2015	C 290, 27.10.2010	Ioanna BOUZALAKOU	Tagasiastumine	Asendusliige	Valitsus	Kreeka	Vasiliki MAMMONA	Ministry of Labour, Social Security and Social Solidarity	19.6.2015
Euroopa Elu- ja Töötingimuste Parandamise Fondi nõukogu	30.11.2016	C 358, 7.12.2013	Stamatia PISIMISI	Tagasiastumine	Liige	Valitsus	Kreeka	Despoina MICHALIDOU	Ministry of Labour, Social Security and Social Solidarity	19.6.2015
Euroopa Elu- ja Töötingimuste Parandamise Fondi nõukogu	30.11.2016	C 358, 7.12.2013	Eva PÕLDIS	Tagasiastumine	Liige	Valitsus	Eesti	Liina KALDMÄE	Ministry of Social Affairs of Estonia	19.6.2015
Euroopa Tööohutuse ja Töötervishoiu Agentuuri juhatus	7.11.2016	C 358, 7.12.2013	Stamatia PISIMISI	Tagasiastumine	Asendusliige	Valitsus	Kreeka	Ioannis KONSTANTAKOPOULOS	Ministry of Labour, Social Security and Social Solidarity	19.6.2015

EUROOPA KOMISJON

Euro vahetuskurss ⁽¹⁾

10. september 2015

(2015/C 299/03)

1 euro =

Valuuta	Kurss	Valuuta	Kurss		
USD	USA dollar	1,1185	CAD	Kanada dollar	1,4822
JPY	Jaapani jeen	135,38	HKD	Hongkongi dollar	8,6685
DKK	Taani kroon	7,4611	NZD	Uus-Meremaa dollar	1,7775
GBP	Inglise nael	0,72655	SGD	Singapuri dollar	1,5837
SEK	Rootsi kroon	9,4001	KRW	Korea vonn	1 327,10
CHF	Šveitsi frank	1,0923	ZAR	Lõuna-Aafrika rand	15,4986
ISK	Islandi kroon		CNY	Hiina jüaan	7,1329
NOK	Norra kroon	9,1760	HRK	Horvaatia kuna	7,5520
BGN	Bulgaaria leev	1,9558	IDR	Indoneesia ruupia	15 992,53
CZK	Tšehhi kroon	27,038	MYR	Malaisia ringit	4,8238
HUF	Ungari forint	314,51	PHP	Filipiini peeso	52,388
PLN	Poola zlott	4,2125	RUB	Vene rubla	76,3445
RON	Rumeenia leu	4,4228	THB	Tai baat	40,387
TRY	Türgi liir	3,4067	BRL	Brasilia reaal	4,3489
AUD	Austraalia dollar	1,5831	MXN	Mehhiko peeso	18,9163
			INR	India ruupia	74,3061

⁽¹⁾ Allikas: EKP avaldatud viitekurss.

KOMISJONI TEATIS**Suunised antimikroobikumide mõistlikuks kasutamiseks veterinaarmeditsiinis**

(2015/C 299/04)

Sisukord

Sissejuhatus	7
1. Käsitlusala ja eesmärk	9
2. Õigusraamistik	10
3. Antimikroobikumide mõistliku kasutamise põhimõtted	10
3.1. Küsimused, mida tuleb kaaluda enne antimikroobikumi kasutamist	11
3.2. Konkreetsete küsimused, mida tuleb pidada silmas enne kriitiliselt tähtsate antimikroobikumide kasutamist	12
3.3. Antimikroobikumide suukaudne manustamine loomarühmadele sööda ja joogiveega	13
3.4. Kohustused	13
3.4.1. Väljakirjutaja	13
3.4.2. Antimikroobikumi manustaja	14
3.4.3. Ravimitootjad, farmatseudid, jae- ja hulgimüüjad	15
3.4.4. Söödakäitlejad	16
3.4.5. Toidukäitlejad	16
3.4.6. Veterinaariateaduskonnad ja põllumajanduskoolid	16
3.4.7. Veterinaararstide kutseühingud	17
3.4.8. Ettevõtjaid ühendavad sidusorganisatsioonid	17
3.4.9. Põllumajandustootjate ühendused	17
3.4.10. Pädevad ametiasutused	17
3.4.11. Laborid	18
4. Teadlikkuse suurendamine	19
5. Nõuete täitmise tagamine ja karistused	19
6. Haiguste ennetamine ja antimikroobikumide kasutamise vajaduse vähendamine	19
6.1. Üldosa	19
6.2. Sead	21
6.3. Kodulinnud	21
6.4. Veised ja väikemäletsejalised	22
6.5. Vesiviljelus	23
6.6. Küülikud	23
6.7. Muud liigid (lemmikloomad, karusnahkade saamiseks kasvatatavad loomad ja muud mittetoiduliigid)	24
7. Järelevalve ja seire	24
8. Liikmesriikide strateegiad	25

SISSEJUHATUS

Antimikroobikumide laialdane kasutamine inimmeditsiinis ja veterinaarias viimastel aastatel on kiirendanud resistentsete mikroorganismide ilmumist ja levikut. Olukorda on halvendanud see, et ei ole investeeritud uute tõhusate antibiootikumide väljatöötamisse. Tagajärgede tõsidus on ilmne – igal aastal põhjustavad ravimiresistentsed infektsioonid hinnanguliselt vähemalt 25 000 patsiendi surma ning lähevad tervishoiukuludena ja tootlikkuse vähenemise tõttu ELile maksma 1,5 miljardit eurot ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ ECDC/EMA tehniline ühisaruanne „The bacterial challenge: time to react”. Kättesaadav aadressil http://www.ema.europa.eu/docs/en_GB/document_library/Report/2009/11/WC500008770.pdf

Seetõttu on antimikroobikumiresistentsus üks komisjoni prioriteete. 2011. aasta novembris käivitas komisjon viieastase tegevuskava antimikroobikumiresistentsusest tingitud üha suurenevate ohtude ohjamiseks⁽¹⁾. Tegevuskava põhineb terviklikul lähenemisviisil, mis on kooskõlas algatusega „Üks tervis”. Sellesse on kaasatud kõik sektorid ning see hõlmab antimikroobikumiresistentsuse kõiki tahke. Tegevuskava peamised eesmärgid on tõhustada antimikroobikumiresistentsuse ennetamist ja ohjamist nii inimmeditsiinis, veterinaarias kui ka toidusektoris, tagada antimikroobikumide kättesaadavus ja pikendada nende toimet. Tegevuskava hõlmab seitset valdkonda ja sellega nähakse ette kaheteistkümne konkreetse meetme võtmine inimmeditsiinis ja/või veterinaarias.

Tegevuskavas rõhutatakse rahvusvahelise koostöö olulisust antimikroobikumiresistentsuse ohjamisel, sest probleem on üleilmne. EL toetab aktiivselt selliseid rahvusvahelisi organisatsioone nagu Maailma Terviseorganisatsioon, Maailma Loomatervise Organisatsioon, ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsioon ja *codex alimentarius*'e komisjon ning teeb nendega koostööd, et tagada antimikroobikumiresistentsuse tekkimist ja levikut piiravate üleilmsete strateegiate ja meetmete väljatöötamine ja rakendamine. Antimikroobikumiresistentsuse ohjamisega tuleb tegeleda rahvusvahelisel tasandil, et selle tagajärgi ja tekkimist võimalikult suures ulatuses piirata, ning seda tuleb teha kooskõlas rahvusvaheliste kokkulepetega, nagu Maailma Kaubandusorganisatsiooni lepingud.

Antimikroobikumiresistentsuse ohjamise seisukohalt üks olulisemaid ELi poliitikavaldkondi on antimikroobikumide asjakohane kasutamine nii inimmeditsiinis kui ka veterinaarias. Käesoleva dokumendi eesmärk on anda liikmesriikidele praktilisi suuniseid antimikroobikumide mõistlikuks⁽²⁾ kasutamiseks veterinaarias, nagu on ette nähtud tegevuskava meetmega nr 3.

Nendes suunistes käsitletakse mõistliku kasutamise põhimõtteid ja kirjeldatakse meetmeid, mida liikmesriigid peaksid antimikroobikumiresistentsusega võitlemise riiklike strateegiaid välja töötades ja rakendades arvesse võtma. Selleks et need suunised oleksid võimalikult otstarbekohased, esitatakse eraldi komisjoni talituste töödokumendis⁽³⁾ praktilisi näiteid eri liikmesriikides iga põhimõtte rakendamiseks kasutatud lähenemisviiside kohta. Näited on esitatud võimalike meetmete illustreerimiseks ja ei kujuta endast katset kehtestada ELi tasandil ühte kindlat lähenemisviisi.

Siinised suunised ei piira liikmesriikide ega ELi õigusaktide sätteid ning ei ole liikmesriikide või muude asjaosaliste jaoks siduvad. Need moodustavad osa komisjoni üldisest antimikroobikumiresistentsuse alasest strateegiast, mis on esitatud eespool nimetatud tegevuskavas, ning neid täiendavad muud meetmed, nagu antimikroobikumide müügilubade läbivaatamine ning järelevalvesüsteemide ja teadusuuringute tugevdamine ja ühtlustamine.

Antimikroobikumiresistentsuse tekke ohjamiseks on ELi õigusaktides kehtestatud antimikroobikumide kasutamist käsitlevad ettekirjutused, mis on kogu ELis siduvad. Osa nendest ettekirjutustest on praegu läbivaatamisel, näiteks veterinaar-ravimeid ja ravimsööta käsitlevad õigusaktid; esitatud on ka muid õigusaktide ettepanekuid⁽⁴⁾. Siinseid suuniseid muudetakse, kui need lähevad tulevikus ELi õigusaktidega vastuollu. Suuniste olemasolu ei takista komisjoni pakkumast edaspidi välja õiguslikult siduvaid nõudeid, kui neid peetakse asjakohasemaks.

⁽¹⁾ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile ja nõukogule. „Tegevuskava antimikroobsest resistentsusest tingitud ohtude ohjamiseks”. KOM(2011) 748.

⁽²⁾ Muudes organisatsioonides või dokumentides võidakse kasutada teisi termineid, nagu „asjakohane”, „arukas” või „vastutustundlik”. Need terminid on sageli samatähenduslikud.

⁽³⁾ http://ec.europa.eu/food/food/biosafety/antimicrobial_resistance/index_en.htm

⁽⁴⁾ 10. septembril 2014 võttis komisjon vastu ettepanekud, mis käsitlevad uusi määrusi veterinaar-ravimite (http://ec.europa.eu/health/veterinary-use/rev_frame_index_en.htm) ja ravimsööda (http://ec.europa.eu/food/food/animalnutrition/labelling/medicated_feed_en.htm) kohta. Need ettepanekud lähtuvad tegevuskava meetmest nr 2 ja sisaldavad eraldi sätteid antimikroobikumide kohta. Veterinaar-ravimeid käsitlevas ettepanekus sätestatakse antimikroobikumiresistentsuse mõiste, antimikroobikumide müüki ja kasutamist käsitlevate andmete kogumise süsteem, müügiloo andmine kasulikkuse ja riski põhjaliku teadusliku hindamise alusel, eritingimused antimikroobikumide jaemüügiks veterinaararstide poolt, müügiloo andmise järgsed nõuded antimikroobikumidele, kõikide antimikroobikumide väljastamine üksnes retsepti alusel, selged piirangud ettenähtust erinevale kasutamisele (ravimi kasutamisele müügiloo tingimuste väliselt), keeld kasutada antimikroobikume kasvu soodustamiseks, rangemad eeskirjad reklaamimise kohta, stiimulid uute antimikroobikumide väljatöötamiseks (tehniliste dokumentide pikem kaitseperiood) ja õiguslik vahend antimikroobikumide hoidmiseks üksnes inimmeditsiinis kasutamiseks. Ravimsööta käsitlevas ettepanekus keelatakse antimikroobikumide ennetav kasutamine ravimsööda andmise teel. Mõlemad ettepanekud on esitatud seadusandliku tavamenetluse korras ning nende menetlemine nõukogus ja Euroopa Parlamendis on juba alanud.

Käesolevaid suuniseid tuleb kasutada koos liikmesriikide ametiasutuste või sidusorganisatsioonide juhenditega ning muude rahvusvaheliste standardite ja suunistega, mille on välja töötanud Maailma Loomatervise Organisatsioon, (1) Maailma Terviseorganisatsioon (2) ja *codex alimentarius*'e komisjon (3). Riikide suunised on tõenäoliselt üksikasjalikumad ja kohandatud riigisisesele õigusele, kohalikele oludele, loomatervise olukorrale, tauditõrjekavadele ning põllumajanduse ja veterinaaria korraldusele ja tavadele.

1. KÄSITLUSALA JA EESMÄRK

Siinsetes komisjoni suunistes käsitletakse antimikroobikumide mõistlikku kasutamist loomadel, eelkõige seda, kuidas saab mõistliku kasutamiseга aidata ohjata antimikroobikumiresistentsuse tekkimist. Neid tuleb kohaldada kõrvuti nõukogu 15. novembri 2001. aasta soovitusega 2002/77/EÜ antimikroobikumide mõistliku kasutamise kohta inimmeditsiinis, (4) tagades niimoodi tervikliku lähenemisviisi antimikroobikumiresistentsuse vastasele võitlusele. Suunised lähtuvad algatustest, mida on soovitatud 22. juunil 2012. aastal vastu võetud dokumendis „Nõukogu järelõudused antimikroobikumiresistentsuse mõju kohta inimtervishoius ja veterinaarias – algatuse „Üks tervis“ aspekt“, 10. detsembril 2012. aastal Euroopa Parlamendis vastu võetud aruandes „Mikroobide probleem ja suurenev antimikroobikumiresistentsuse risk“ ning 19. mail 2015. aastal Euroopa Parlamendis vastu võetud dokumendis „Resolutsioon ohutumate tervishoiuteenuste kohta Euroopas: patsiendi ohutuse suurendamine ja võitlus antimikroobikumiresistentsuse vastu“.

Antimikroobikumid on määratletud *codex alimentarius*'e suunistes toidutekkelise antimikroobikumiresistentsuse riskianalüüsi kohta (5) ja Maailma Loomatervise Organisatsiooni avaldatud maismaaloomade tervise koodeksis (6). Käesolevates suunistes on terminit „antimikroobikum“ kasutatud üldmõistena, mis hõlmab antibiootikume ja antibakterikume, ent mitte viirusevastaseid ravimeid ega antiparasiitikume. See on kooskõlas sõnastusega, mida kasutavad Euroopa Toiduohutusamet, Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskus, Euroopa Raviamet ning tekkivate ja hiljuti avastatud tervise-riskide teaduskomitee oma dokumendis „Ühisarvamus antimikroobikumiresistentsuse kohta põhitähelepanuga zoonootilistel nakkustel“ (7). Suuniste käsitusala ei hõlma muude ainete kasutamist mikroorganismide kasvu piiramiseks mitteveternaarsel otstarbel, näiteks taimetervise valdkonnas või biotsiidina, sealhulgas desinfektsioonivahendina.

Käesolevate suuniste käsituslusalast jäävad välja ka antimikroobikumide jäägid loomsetes toidus ning jääkide piirnormidest ja keeluegadest kinnipidamine, sest toiduohutuse tagamine on seda valdkonda käsitlevate ELi õigusaktide nõuete (8) eesmärk.

Nende suuniste eesmärk on anda kooskõlas komisjoni tegevuskava meetmega nr 3 liikmesriikidele praktilisi juhiseid antimikroobikumide, eriti antibiootikumide mõistlikku veterinaarset kasutamist edendavate strateegiate väljatöötamiseks ja rakendamiseks. Need meetmed võivad aidata kaasa ka antimikroobikumiresistentsuse ohjamisele inimmeditsiinis ja seda täiendada.

Siinsed suunised on adresseeritud liikmesriikidele. Mõni peatükk või konkreetne meede on suunatud muudele asjaomastele pooltele, sealhulgas tööstustevõtjatele, põllumajandustootjatele, veterinaararstidele, kutseühendustele ja teadusringkondadele.

(1) Maailma Loomatervise Organisatsiooni maismaaloomade tervise koodeksi peatükk 6.9 (http://www.oie.int/index.php?id=169&L=0&htmfile=chapitre_1.6.9.htm) ja Maailma Loomatervise Organisatsiooni veeloomade tervise koodeksi peatükk 6.3 (http://www.oie.int/index.php?id=171&L=0&htmfile=chapitre_1.6.3.htm).

(2) http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0005/136454/e94889.pdf

(3) CAC/GL 77-2011 (<http://www.codexalimentarius.org/standards/list-of-standards/>).

(4) EÜT L 34, 5.2.2002, lk 13.

(5) „Antimikroobikumid – mis tahes looduslikku, poolsünteetilist või sünteetilist päritolu aine, mis *in vivo* kontsentratsioonis tapab mikroorganismide või pärsib nende kasvu, astudes vastastiktoimesse kindla sihtorganismiga.“ Toidutekkelise antimikroobikumiresistentsuse riskianalüüsi suunised (CAC/GL 77-2011).

(6) „Antimikroobikum tähendab looduslikult esinevat, poolsünteetilist või sünteetilist ainet, mis toimib *in vivo* kontsentratsioonis antimikroobselt (tapab mikroorganismide või pärsib nende kasvu). See määratlus ei hõlma antihelmintikumide ega desinfektsioonivahenditeks või antiseptikumideks liigitatavaid aineid.“ Maismaaloomade tervise koodeksi http://web.oie.int/eng/normes/mcode/en_glossaire.htm#terme_antibiotique

(7) Sünteetilist või looduslikku päritolu toimeaine, mis hävitab baktereid, pärsib nende kasvu või paljunemisvõimet loomades või inimestes, välja arvatud viirusevastased ravimid ja antiparasiitikumid (<http://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/1372.htm>).

(8) Toiduohutuse tagamiseks ei tohi loomne toit sisaldada antimikroobikumide jääke üle jääkide piirnormi, mis on kehtestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. mai 2009. aasta määrusega (EÜ) nr 470/2009, milles sätestatakse ühenduse menetlused farmakoloogiliste toimeainete jääkide piirnormide kehtestamiseks loomsetes toiduainetes (ELT L 152, 16.6.2009, lk 11). Seetõttu tuleb pärast antimikroobikumi manustamist toiduloomadele kohaldada piisavat keeluaega, et söödavates kudedes ja loomsetes saadustes sisalduv jääkide kontsentratsioon oleks allpool jääkide piirnormi.

2. ÕIGUSRAAMISTIK

Antimikroobikumide kasutamine loomadel peab olema kooskõlas ELi ja liikmesriikide eeskirjadega. Eelkõige tuleb antimikroobikumide kasutamise vastavalt müügiloaga ravimi teabele (ravimi omaduste kokkuvõte, pakendi infoleht ja märgistus). Ravimi omaduste kokkuvõttes on loetletud veterinaarravimi heakskiidetud kasutusnäidustused, mis on välja töötatud riskihindamise käigus. Kooskõlas direktiivi 2001/82/EÜ⁽¹⁾ artikliga 14 ja määruse (EÜ) nr 726/2004⁽²⁾ artikliga 31 peab iga müügiloataotlusega olema kaasas ravimi omaduste kokkuvõte, mille on koostanud taotleja ning mida on hinnatud ja vajaduse korral muutnud pädev ametiasutus või komisjon (tsentraliseeritud kord).

Juba mitu aastat turul olnud veterinaarravimite kohta võib ilmneda uusi teadmisi, mis nõuavad müügiloa tingimuste muutmist. See võib hõlmata näiteks soovitatava annuse muutmist, et parandada ravi tõhusust. Eelkõige võivad aja jookkul muutuda ja liikmesriigiti erineda teadmised antimikroobikumide vastase resistentsuse ja nende kasutamise seaduspärade kohta.

Kehtivate õigusaktide kohaselt saab müügiloaga ravimi teavet (ravimi omaduste kokkuvõte, pakendi infoleht, märgistus) ajakohastada niinimetatud esildismenetluse teel. Esildismenetluse algatamise otsuse aluseks võib olla oht inimeste ja/või loomade tervisele. Antimikroobikumid on üks ravimiliikidest, mille puhul on võimalik algatada esildismenetlus. Praegu ongi suurem osa esildismenetlusi seotud antimikroobikumidega.

Ravimi omaduste kokkuvõtteid saab ühtlustada direktiivi 2001/82/EÜ artiklis 34 sätestatud esildismenetluse teel. Ühtlustamine võib olla vajalik juhul, kui samale ravimile või sarnastele ravimitele on antud eri ELi liikmesriikides müügiluba erinevatel tingimustel. Erinevused võivad olla seotud näidustuste, annustamise, annusevahemike ning muude ravimi tõhusat ja ohutut kasutamist tagavate põhiaspektidega.

Ravimi omaduste kokkuvõtet saab muuta ka n-õ liidu huvides tehtavate esildiste teel, mis on sätestatud direktiivi 2001/82/EÜ artiklis 35. Tehtud on juba mitu esildist inimmeditsiinis kriitiliselt tähtsate antimikroobikumirühmade ravimi omaduste kokkuvõtte muutmiseks ja ajakohastamiseks. Need on seotud hoiatuste lisamisega kinoloonide (kaasa arvatud fluorokinoloonide) ning süsteemselt manustatavate kolmanda ja neljanda põlvkonna tsefalosporiinide ravimi omaduste kokkuvõttesse, samuti sigadele suukaudselt manustatavate kolistiini ja tülosiini ravimivormide omaduste kokkuvõtte ajakohastamisega. Sisse on seatud mitmeastmeline kord ning olenevalt ohust tehakse esildisi ka edaspidi.

Esildismenetluse tulemusena vastu võetud komisjoni otsused tehakse avalikuks ning pädevad ametiasutused ja müügiloa hoidjad vastutavad seejärel nende rakendamise eest. Komisjoni otsus võib hõlmata müügiloa tingimuste muutmist, ravimi omaduste kokkuvõtte läbivaatamist ja müügiloa peatamist või tühistamist.

Ravimsööta käsitlevate ELi õigusaktidega⁽³⁾ on reguleeritud ravimsööda valmistamise (veterinaarravimite sööda sisse segamise), turule laskmise ja kasutamise tingimused. Need ei hõlma ravimsööda ravimkomponendina kasutatavaid veterinaarravimeid (ravimsööda eelset), mida käsitletakse veterinaarravimite alastes õigusaktides.

3. ANTIMIKROOBIKUMIDE MÕISTLIKU KASUTAMISE PÕHIMÕTTED

Antimikroobikumid on loomade ja karja ravi ning tervise seisukohalt keske tähtsusega. Nende kasutamisega (nt inimmeditsiinis ja veterinaarias) võib aga alati kaasneda antimikroobikumiresistentsuse teke. See oht suureneb, kui antimikroobikumi kasutatakse ebaotstarbekalt, näiteks ilma konkreetse põhjuseta (nagu ravimi rühmaviisiline manustamine või kasutamine sellele mittevastuvõtlike mikroorganismide puhul), subterapeutilises annuses, korduvalt või vale aja jooksul.

Põllumajandusettevõtetes ja veterinaarias tuleb antimikroobikumide mõistliku kasutamise üldpõhimõtteid rakendada süstemaatiliselt.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2001/82/EÜ, 6. november 2001, veterinaarravimeid käsitlevate ühenduse eeskirjade kohta (EÜT L 311, 28.11.2001, lk 1).

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 726/2004, 31. märts 2004, milles sätestatakse ühenduse kord inim- ja veterinaarravimite lubade andmise ja järelevalve kohta ning millega asutatakse Euroopa raviamet (ELT L 136, 30.4.2004, lk 1).

⁽³⁾ Nõukogu direktiiv 90/167/EMÜ, 26. märts 1990, millega kehtestatakse ravimsöödate ühenduses valmistamise, turuleviimise ja kasutamise tingimused (EÜT L 92, 7.4.1990, lk 42).

3.1. Küsimused, mida tuleb kaaluda enne antimikroobikumi kasutamist

Antimikroobikume käsitlevates Euroopa Ravimiameti teaduslikes dokumentides⁽¹⁾ antakse lisasoovitusi selle kohta, kuidas piirata antimikroobikumiresistentsuse teket loomadele antimikroobikumide manustamise tagajärjel.

Mõistliku kasutamise tulemus peaks olema antimikroobikumide läbimõeldum ja sihipärasem tarvitamine, mis tagab maksimaalse ravitoime ja vähendab antimikroobikumiresistentsuse tekke ohtu. Kui võtta arvesse rist- ja kaasresistentsust, mis tähendab seda, et igasugune kokkupuude antimikroobikumidega suurendab antimikroobikumiresistentsuse esinemise ohtu, peaks mõistliku kasutamise lõpptulemus olema antimikroobikumide kasutamise üldine vähenemine, eelkõige see läbi, et neid kasutatakse üksnes olukorras, kus see on vajalik. Sellises olukorras tuleks antimikroobikume kasutada sihipärase ravina ning vastavalt parimale tavale, st lähtudes kliinilisest diagnoosist ja – kui vähegi võimalik – mikrobioloogilise tundlikkuse määramise tulemustest ning kasutades võimalikult kitsa toimespektriga antimikroobikumi.

Lõppeesmärk on vähendada antimikroobikumide kasutamise vajadust haiguste ennetamise teel. Loomataude ja -nakkusi tuleks ennetada eelkõige bioturvalisuse tagamise, hea tootmis- ja majandamistava järgimise ning terviklike tauditõrjeprogrammide rakendamise teel, et viia haiguste esinemine miinimumini ning juurida välja endeemilised haigused.

Juhul kui loomade tervise ja heaolu kaitseks on vaja siiski antimikroobikume kasutada, tuleks lähtuda järgmistest põhimõtetest.

- Antimikroobikumide väljakirjutamine ja väljastamine peab toimuma veterinaararsti diagnoosi alusel kooskõlas teaduslikult põhjendatud teadmiste hetkeseisuga.
- Kui antimikroobikumi väljakirjutamine on vajalik, tuleb seda teha diagnoosi põhjal, mille ravimi välja kirjutav veterinaararst on pannud pärast looma kliinilist läbivaatust. Võimaluse korral tuleks antimikroobikumi valimiseks määrata tundlikkus antimikroobikumi suhtes.
- Antimikroobikume tuleks metafülaktikaks⁽²⁾ välja kirjutada ainult juhul, kui on olemas tegelik vajadus ravi järele. Veterinaararst peab sellistel juhtudel ravi põhjendama ja dokumenteerima, lähtudes kliinilistest leidudest haiguse leviku kohta karjas. Antimikroobikumide metafülaktiline kasutamine ei tohi kunagi asendada head majandamistava.
- Vältida tuleb süstemaatilist profülaktikat. Profülaktikat tuleks kasutada ainult erandlike juhtumipõhiste näidustuste korral.
- Igal võimalusel tuleks vältida ravimite manustamist kogu karjale. Haiged loomad tuleks eraldada ja ravida neid individuaalselt (nt ravimi süstimise teel).
- Antimikroobse ravi suhtes otsuse langetamisel tuleks võtta arvesse kogu teavet loomade, nakkuse põhjuse ja iseloomu ning kõikide saadaolevate antimikroobsete ravimite kohta.
- Esimene valik peaks alati olema kitsa toimespektriga antimikroobikum, välja arvatud juhul, kui eelnev tundlikkuse määramine – vajaduse korral koos asjakohaste epidemioloogiliste andmetega – näitab, et see ei toimiks. Laia toimespektriga antimikroobikumide ja antimikroobikumikombinatsioonide kasutamist tuleks vältida (välja arvatud müügi- loaga veterinaarravimites sisalduvad püsikombinatsioonid).
- Kui loomal või loomade rühmal esineb korduvalt antimikroobset ravi nõudev nakkus (või mitu sellist nakkust), tuleks püüda mikroorganismide tüved hävitada, tehes kindlaks, miks haigus kordub, ja muutes tootmistingimusi, loomakasvatustõtteid ja/või majandamist.
- Võimalikult vähe tuleks kasutada antimikroobikume, mis võivad levitada edasikanduvat resistentsust.

⁽¹⁾ http://www.ema.europa.eu/ema/index.jsp?curl=pages/regulation/general/general_content_000384.jsp&mid=WC0b01ac058002dd37#Antimicrobials

⁽²⁾ Metafülaktika tähendab ravimi samaaegset manustamist kliiniliselt tervete (ent eeldatavalt nakatunud) üksteisega kontaktis olevate loomade rühmale, et neil ei kujuneks välja kliinilisi sümptomeid ning et haigus ei leviks edasi. Enne ravimi kasutamist peab olema kindlaks tehtud haiguse esinemine rühmas/karjas. Metafülaktikat saab taotleda alati ainult koos raviga (EMA/CVMP/414812/2011-Rev.1).

- Mitu Maailma Terviseorganisatsiooni kriitiliselt tähtsate antimikroobsete ainete nimekirja⁽¹⁾ kantud ühendit on lubatud ainult inimravimites. Ühendeid, millel puudub müügiluba toiduloomade veterinaarravimina, võib ELi õigusaktide⁽²⁾ kohaselt nendel loomadel ettenähtust erinevalt (vastavalt kaskaadile) kasutada üksnes juhul, kui asjaomane aine on nimetatud komisjoni määruse (EL) nr 37/2010⁽³⁾ lisa tabelis 1.
- Kõnealuste ühendite ettenähtust erinevat kasutamist (kaskaad) muudel kui toiduloomadel (nt lemmikloomadel ja spordis kasutatavatel loomadel) tuleks vältida ning piirata seda rangelt ainult väga erandlike juhtudega, näiteks kui selleks on eetilised põhjused, ning üksnes juhtudega, kus laboratoorne tundlikkuse määramine antimikroobikumide suhtes on kinnitanud, et ükski muu antimikroobikum ei toimiks.
- Antimikroobikume tuleb loomadele manustada vastavalt veterinaararsti ettekirjutustele.
- Antimikroobse ravi vajalikkust tuleks korrapäraselt uuesti hinnata, et vältida tarbetut ravimite manustamist.
- Antimikroobikumide operatsioonipuhune kasutamine tuleks viia miinimumini aseptikavõtete kasutamisega.
- Võimaluse korral tuleks antimikroobsele ravile eelistada alternatiivseid tauditõrjestrategieid, mis on osutunud sama tõhusaks ja ohutuks (nt vaktsiine).
- Tuleks kasutada ravimiohutuse järelevalvesüsteemi teabe ja tagasiside saamiseks ravi ebaõnnestumise juhtumite kohta, et selgitada välja olemasolevate, uute või alternatiivsete ravivõimaluste kasutamisega kaasnedavad resistentsusprobleemid.
- Antimikroobikumide suhtes tundlikkuse määramise võimaldamiseks tuleks igas liikmesriigis luua selliste laborite võrk, milles suudetakse määrata zoonootiliste ja kommensaalsete mikroorganismide ja sihtpatogeenide tundlikkust antimikroobikumide vastu.

3.2. Konkreetsed küsimused, mida tuleb pidada silmas enne kriitiliselt tähtsate antimikroobikumide kasutamist

Paljud loomadel kasutatavad antimikroobikumid on kasutusel ka inimmeditsiinis. Mõni nendest antimikroobikumidest on kriitiliselt tähtis⁽⁴⁾ eluohtlike nakkuste ennetamiseks või raviks inimestel. Selliste antimikroobikumide jätkuva tõhususe tagamine ja resistentsuse tekke piiramine nõuab erilist tähelepanu.

Enne selliste antimikroobikumide kasutamist loomadel tuleks pidada silmas järgmisi asjaolusid (lisaks juba nimetatutele).

- Selliseid antimikroobikume tuleks kasutada ainult juhul, kui veterinaararst on jõudnud antimikroobikumide suhtes tundlikkuse määramise ja asjakohaste epidemioloogiliste andmete põhjal järeldusele, et puudub selline tõhus antimikroobikum, mis ei ole kriitiliselt tähtis.
- Nendel erandjuhtudel, kus selliste antimikroobikumide ettenähtust erinev kasutamine (kaskaad) on vältimatu ja seadusega lubatud, peab nende väljakirjutamine ja lõppkasutus olema piisavalt põhjendatud ja dokumenteeritud. Nende kasutamine peab olema kliiniliselt põhjendatud, st ravimi välja kirjutav veterinaararst peab kriitiliselt tähtsa antimikroobikumi kasutamist vajalikuks, et vältida haigete loomade kannatusi; samuti tuleks nende kasutamisel arvestada eetilisi ja rahvaterviseiga seotud kaalutlusi. Kriitiliselt tähtsaid antimikroobikume tuleks kasutada ainult juhtudel, kus ühtegi muud alternatiivi ei ole.

⁽¹⁾ http://www.who.int/foodsafety/areas_work/antimicrobial-resistance/cia/en/

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2001/82/EÜ, 6. november 2001, veterinaarravimeid käsitlevate ühenduse eeskirjade kohta, artiklid 10 ja 11 (EÜT L 311, 28.11.2001, lk 1).

⁽³⁾ Komisjoni määrus (EL) nr 37/2010, mis käsitleb farmakoloogilisi toimeaineid ja nende liigitust loomsetes toiduainetes sisalduvate jääkide piirnormide järgi (ELT L 15, 20.1.2010, lk 1).

⁽⁴⁾ Aprillis 2013 küsis komisjon Euroopa Raviametilt nõu selle kohta, kuidas mõjutab antibiootikumide kasutamine loomadel rahva- ja loomatervist. Käesolevas peatükis silmas peetud antimikroobikumid leiab selle pöördumise vastusest (http://www.ema.europa.eu/ema/index.jsp?curl=pages/regulation/document_listing/document_listing_000385.jsp&mid=WC0b01ac058080a585).

3.3. Antimikroobikumide suukaudne manustamine loomarühmadele sööda ja joogiveega

Loomarühmadele manustatakse sageli suukaudselt antimikroobikume ravimsööda andmise teel või põllumajandusettevõttes kohapeal joogiveele või söödale antimikroobikumi lisamisega (nt sööda pinnale kandmine).

Rühmaravile tuleks võimaluse korral alati eelistada haige(te) looma(de) individuaalset ravi (nt süstimist). Rühmaravi kasutamisel tuleks arvesse võtta järgmist.

- Ravimsööt sisaldab veterinaarravimite eelsegu ja selleks peab ELi õigusaktide⁽¹⁾ kohaselt olema veterinaararsti retsept.
- Ravimsööda või joogiveega antav suukaudne antimikroobne ravi on lubatud ainult juhul, kui veterinaararst on selle välja kirjutanud.
- Loomarühmadele tuleks sööda või joogiveega antimikroobikume manustada ainult juhul, kui on tõendeid mikroobsest haigusest või nakkusest; sellist ravi ei tohiks teha profülaktika korras. Sööda või veega tuleks antimikroobikume manustada ainult ravi vajavatele loomadele ning ravimi manustamise viis peaks vastama kavandatud ravile.
- Sööda või veega manustatavate antimikroobikumide kogust tuleks pidevalt jälgida ja dokumenteerida, eriti toiduainetete intensiivtootmises.
- Järgida tuleb ravimiteabes (ravimi omaduste kokkuvõtte, pakendi infoleht, märgistus) esitatud ja veterinaararsti antud juhiseid nii annustamise kui ka ravi kestuse kohta.
- Antimikroobikumi manustamisel söödaga on oluline tagada ravimi ühtlane jaotumine, et iga loom saaks haiguse raviks vajaliku annuse vastavalt veterinaararsti ettekirjutusele.
- Ettenähtust erinev kasutamine (kaskaad) peaks piirduma hädavajaliku miinimumiga ja erandjuhtudega, kus ühtegi muud lubatud ravivõimalust ei ole.
- Ravimsööda nõuetekohaseks hoidmiseks peavad põllumajandusettevõttes olema sobivad puhtad laoruumid, millele juurdepääs peab olema piiratud.

3.4. Kohustused

Antimikroobikumiresistentsuse ohjamine nõuab rahvatervise-, toidu-, veterinaaria- ja keskkonnavaldkonna ametiasutuste, tootmisharu esindavate organisatsioonide, veterinaararstide, põllumajandustootjate ja muude asjaosaliste vahelist koostööd.

Põhivastutus antimikroobikumide mõistliku kasutamise eest lasub antimikroobikumi väljakirjutajal ja manustajal.

3.4.1. Väljakirjutaja

Antimikroobikumi peab välja kirjutama ravitava karja või looma terviselugu tundev veterinaararst⁽²⁾.

Huvide konflikti vältimiseks tuleb tagada, et väljakirjutaja saaks langetada raviotsuse sõltumatult. Seega peab väljakirjutajal olema põllumajandustootja suhtes selline positsioon või staatus, mis tagab otsuste sõltumatuse ja selle, et need põhineksid eelkõige ekspertteadmistel.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2001/82/EÜ, 6. november 2001, veterinaarravimite käsitlevate ühenduse eeskirjade kohta, artikkel 67 (EÜT L 311, 28.11.2001, lk 1).

⁽²⁾ Mõne liikmesriigi õigusaktide kohaselt tohivad veterinaarravimeid erandlikel ja selgelt piiritletud juhtudel siiski välja kirjutada ka muud spetsialistid.

Seda on võimalik saavutada mitmel eri viisil:

- kehtestades meetmed, mis piiravad veterinaararstide, antimikroobikumide tarnijate ja ravimitootjate vahel rahaliste stiimulite kasutamist ning aitavad vältida võimalikke huvide konflikte, mis võiksid soodustada antimikroobikumide ebaõiget või tarbetut väljakirjutamist ja müüki, võimaldades samal ajal siiski tasakaalustatud veterinaariasüsteemi;
- seades sisse põllumajandustootja ja veterinaararsti vahelised lepingud või kokkulepped seoses kindla karjaga, et veterinaararst saaks kujundada välja parema arusaamise karja üldisest terviseolukorrast ning vähendada seeläbi haiguste levimust ja antimikroobikumide kasutamist.

Kui antimikroobikumi väljakirjutamine on vajalik, peaks selle välja kirjutav veterinaararst tegema ise kohapeal kliinilise läbivaatuse teel kindlaks, et sümptomid viitavad bakteriaalsele nakkusele.

Väljakirjutaja peaks võimaluse korral alati võtma vajalikud proovid, mille põhjal ta saab teha kindlaks patogeeni ja määrata selle tundlikkuse antimikroobikumide suhtes. Ka ägedatel juhtudel, kui loomade kannatuste vältimiseks või nakkuse leviku peatamiseks tuleb ravi kohe alustada, on siiski soovitatav proovid võtta. Kui proovid võetakse vahetult enne ravi alustamist, saab tundlikkust määrata ravi kestel. Tulemusi saab seejärel kasutada antimikroobikumi valiku kontrollimiseks ja epidemioloogilise jälgimise tarbeks. Kestva ravi korral võimaldab korduv kultuuri ja tundlikkuse määramine jälgida tundlikkuse muutumist ja seejärel vajaduse korral ravi läbi vaadata.

Väljakirjutaja peab järgima riiklikke ja/või piirkondlikke soovitusi antimikroobikumide väljakirjutamise ja manustamise kohta. Eeskätt tuleks tähelepanu pöörata järgmisele:

- ajakohased ravijuhised, mille riigi ametiasutused või veterinaararstide kutseühingud on koostanud veterinaararstidele abiks õige antimikroobikumi valimisel ning sobiva annustamisrežiimi ja manustamisviisi määramisel;
- praktilal põhinevad protokollid levinud nakkuste kohta, milles on võetud arvesse antimikroobikumitundlikkuse piirkondlikke ja kohalikke suundumusi. Need võivad aidata veterinaararstil, kui tundlikkuse kohta andmed puuduvad, otsustada, milline ravim on väljakirjutamiseks parim. Ajakohaste riiklike seireandmete õigeaegne avaldamine ja kättesaadavus lihtsustab kohalike protokollide koostamist.

Väljakirjutaja peab tagama sobivaima antimikroobikumi valimise, tuginedes kõige täpsemale ja ajakohasemale farmakodünaamika ja farmakokineetika alasele teabele ning täpsele ja ajakohasele teabele eri antimikroobikumirühmade toimimise kohta.

Ravimi väljakirjutaja peaks alati kaaluma üheainsa aine kasutamist antimikroobikumikombinatsiooni asemel ning tagama, et antimikroobikumide kombinatsiooni väljakirjutamise korral on kõigil kombinatsiooni kuuluvatel ainetel sihtpatogeeni(de) vastane toime.

Väljakirjutaja vastutab õige teabe andmise eest antimikroobikumi manustajale. See peaks põhinema eeskätt ravimiteabes (ravimi omaduste kokkuvõte, pakendi infoleht, märgistus) sisalduvale infole annuse, näidustuste, keeluaegade ja mõistlikule kasutamisele manitsevate hoiatuste kohta.

Veterinaararstid peavad teavitama viivitamatult ametiasutusi, kui antimikroobikum ei toimi või kui selle toime on piiratud. Teavitamine peab toimuma olemasoleva ravimiohutuse järelevalvesüsteemi kaudu.

Antimikroobikumiresistentsuse ohtu silmas pidades peaks väljakirjutaja alati hoolikalt kaaluma alternatiivseid – sealhulgas pikaajalisi – lahendusi, mis võiksid hoida ära haiguse kordumise.

3.4.2. Antimikroobikumi manustaja

Lemmikloomadele manustab antimikroobikume tavaliselt veterinaararst ja/või looma omanik, samas kui toiduloomadele, vesiviljelusloomadele ja karusnahkade saamiseks kasvatatavatele loomadele manustab antimikroobikume sageli põllumajandustootja või tema töötajad. Nende kohustus on järgida täpselt väljakirjutaja juhiseid antimikroobikumide ja nende alternatiivide manustamise kohta. Samuti on neil otsustav roll haigete loomade ja antimikroobikume mittevajavate loomade jälgimisel ja seires. Kvaliteetset sööta ning nõuetekohaseid söödakäitlus- ja bioturvalisusmeetmeid kasutades saab põllumajandustootja oma loomade tervist soodsalt mõjutada ning vähendada võimalikku vajadust antimikroobikumide järele.

Antimikroobikumi manustaja peab alati järgima väljakirjutaja juhiseid, tootel olevat ravimiteavet (ravimi omaduste kokkuvõte, pakendi infoleht, märgistus) ja kõiki olemasolevaid valitsuse või muude organisatsioonide suuniseid antimikroobikumide mõistliku manustamise kohta, eriti kui loomi ravitakse suukaudsete ravimitega (antimikroobikumide lisamine söödale või veele).

Eriti juhul, kui antimikroobikume manustatakse teatavale loomade rühmale, peab põllumajandustootja või muu ravimeid manustav isik tagama, et ravi antakse õigetele loomadele, õiges annuses ja ettenähtud raviperioodi vältel.

Kuna haige looma isu võib olla vähenenud, peab põllumajandustootja või muu ravimeid manustav isik jälgima, kas kõik loomad söövad raviannust sisaldavat ravimisööta vajalikus või täiskoguses, et vältida vaegannustamist. Sellise ohu korral peab põllumajandustootja teavitama ravimi välja kirjutanud veterinaararsti, kes peab hindama, kas oleks vaja muuta ravi režiimi (nt minnes üle parenteraalsele ravile).

Liikmesriikide ja ELi asjaomaste õigusaktide kohaselt peab antimikroobikumi manustaja:

- hankima antimikroobikumid seaduslikust allikast veterinaararsti retsepti alusel;
- tagama toidutootmisahela ohutuse, järgides veterinaararsti ettekirjutusi antimikroobikumide manustamise kohta ja tagades keeluaajast kinnipidamise, et vältida antimikroobikumide jääke lihas, piimas või muudes saadustes.

Samuti peaksid antimikroobikumide manustajad:

- tegema koostööd veterinaararstiga, kes külastab loomi korrapäraselt ja on kursis karja või looma varasema ja praeguse tervisestaatusega, et võimaldada arstil sisse seada haigusi ennetavad meetmed, mis arvestavad ka loomade heaolu;
- tagama õige annustamise, ravi kestuse ja annustamiskeemi järgimise;
- olema teadlik antimikroobikumide mõistliku kasutamise ja antimikroobikumiresistentsuse vältimise üldpõhimõtetest, sealhulgas proovide võtmise ja sihtpatogeenide antimikroobikumitundlikkuse määramise vajadusest.

3.4.3. Ravimite tootjad, farmatseudid, jae- ja hulгимüüjad

ELi õigusaktide kohaselt on veterinaarravimi väljastamiseks teatavatel juhtudel vajalik veterinaararsti retsept. See kehtib näiteks toiduloomade puhul. Seetõttu peavad liikmesriigid keelama selliste veterinaarravimite reklaamimise üldsusele, mis on kättesaadavad üksnes veterinaararsti retsepti alusel⁽¹⁾.

Lõppkasutajale antimikroobikumide tarnijad, nagu farmatseudid ja jaemüüjad on kohustatud tagama, et antimikroobikumide tarnimisel, sealhulgas veebimüügi puhul, esitatakse kehtiv retsept, ning andma ravimi kasutamise kohta selget ja õiget teavet.

Ravimite tootjad ja hulгимüüjad peavad veterinaararstidele suunatud reklaamis esitama ainult objektiivset teavet, mis on kooskõlas heakskiidetud ravimi omaduste kokkuvõttega. Antavas teabes tuleb rõhutada ka antimikroobikumiresistentsuse tekke ohtu ja ravimi mõistliku kasutamise vajadust. Vältida tuleks müügi edenduskampaaniaid, millega kaasneb majanduslik või materiaalne kasu veterinaarravimite väljakirjutajatele või tarnijatele.

Pakendi suurust ja turustatavate antimikroobikumivalmististe tugevust tuleks kohandada võimalikult täpselt heakskiidetud kasutusnäidustustele, et vältida näiteks ebaõiget või üleannustamist.

Samuti peaksid ravimite tootjad, hulгимüüjad ja antimikroobikumide müüjaga tegelevad isikud rakendama omavahelises koostöös antimikroobikumide tarnimise ja kasutamise jälgimis- ja kontrollimeetmeid, nagu veterinaarravimite müügi teabe ja valdkonna seirekavade tulemuste esitamine pädevatele ametiasutustele.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2001/82/EÜ, 6. november 2001, veterinaarravimeid käsitlevate ühenduse eeskirjade kohta, artiklid 67 ja 85 (EÜT L 311, 28.11.2001, lk 1).

Ravimitootjad peaksid keskenduma esmajärjekorras antimikroobikumide alternatiivide, näiteks vaktsiinide ning kiirete ja soodsa hinnaga diagnostiliste testide väljatöötamisele ja turustamisele. Samuti peaksid nad seadma prioriteetseks ülesandeks näiteks annuste optimeerimise (lähtudes asjakohastest farmakokineetilistest ja farmakodünaamilistest andmetest), vanade antibiootikumirühmade, näiteks penitsilliinide (millel on endiselt paljude loomataudide vastane toime) koostise uuendamise ning antimikroobikumide kohandamise haruldasemate liikide ja näidustuste jaoks. Vältida tuleks veterinaarsete antimikroobikumide püsikombinatsioonide väljatöötamist, kui see ei ole piisavalt põhjendatud.

3.4.4. Söödakäitlejad

Söödakäitlejad peavad täitma söödahügieeni nõudeid,⁽¹⁾ rakendama ohutu ja toitaineliselt tasakaalustatud sööda tootmise parimat tava ning tagama sööda õige koostise. Samuti peavad nad hoolt kandma selle eest, et kõik koostisained vastaksid nõutavale standardile ning et sööt ei saaks tootmisprotsessi käigus saastuda kahjulike ainetega, mis võiksid mõjutada sööda ohutust.

Ravimsööta tootvatel söödakäitlejatel peab olema selleks heakskiit. Nad peavad järgima kõiki ravimsöödale kehtestatud õigusnorme⁽²⁾ ning tohivad toota ravimsööta ainult müügiloaga veterinaarravimite ja kooskõlas veterinaararsti ettekirjutusega. Nad peavad järgima häid tootmistavasid ja tagama nõuetekohase segamise, et antimikroobikumide sisaldus söödas oleks ühtlane. Nad peavad võtma meetmeid ristsaastumise vältimiseks ning selleks, et antimikroobikumid ei kanduks edasi järgmistesse söödapartiidesse.

Eli õigusaktide kohaselt peab ravimsööt olema nõuetekohaselt märgistatud ning seda tohib lõppkasutajale tarnida ainult veterinaararsti kehtiva retsepti esitamisel. Kasutatud antimikroobikumide, toodetud ravimsööda ja sihtkohtade üle tuleb üksikasjalikult arvet pidada.

3.4.5. Toidukäitlejad

Toidukäitlejad, sealhulgas jaemüüjad, peaksid eelistama toitu, mis on toodetud kooskõlas kvaliteedikavaga ning mille tootmisel ja tarnimisel on rakendatud mõistliku kasutamise põhimõtteid, st põhimõtteid, mille kohaselt tuleb kasutada võimalikult vähe antimikroobikume ning edendada rangeid loomade heaolu standardeid. Nad ei tohiks nn mõistliku kasutamise tingimustes kasvatatud loomadest saadud liha ja muid tooteid turustades esitada väiteid, mis võivad tarbijaid segadusse ajada või eksitada (nt „antibiootikumivaba”, sest antibiootikume võib kasutada seaduslikult kooskõlas ravimi omaduste kokkuvõtte näidustustega). Tarbijaorganisatsioonid peaksid selliseid algatusi aktiivselt toetama.

3.4.6. Veterinaariateaduskonnad ja põllumajanduskoolid

Veterinaariateaduskonnad ja põllumajanduskoolid või -kolledžid peaksid tagama, et eri õppeastmete õppekavades pühendatakse piisavalt tähelepanu antimikroobikumiresistentsuse probleemile ja antimikroobikumide mõistlikule kasutamisele ning et nende valdkondade alaseid teadmisi ajakohastatakse pidevalt. Samuti peaksid eri õppeastmete õppekavades olema olulisel kohal õppematerjalid ja -metoodikad selle kohta, kuidas parandada ja edendada loomatervist toetavaid aretus- ja loomakasvatuse võtteid. Need võtted võivad hõlmata bioturvalisusmeetmeid, häid põllumajandustavasid ja karja tervisekorraldust, mis hoiavad ära nakkusi ja vähendavad sellega vajadust antimikroobikumide järele.

Kaaluma peaks isegi antimikroobikumide ja antimikroobikumiresistentsuse kohta teabe andmist rahvatervise ja toiduohtuse alases baashariduses, näiteks keskkoolis.

Ülikoolides ja muudes teadusasutustes tuleks seada prioriteediks antimikroobikumiresistentsuse alased teadusuuringud. Veterinaarias tuleks eelkõige:

- töötada välja alternatiivseid ja soovitatavalt ennetavaid nakkustõrjevahendeid;
- hinnata loomadel antimikroobikumide kasutamise mõju rahvatervisele ja keskkonnale;

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 183/2005, 12. jaanuar 2005, millega kehtestatakse söödahügieeni nõuded (ELT L 35, 8.2.2005, lk 1).

⁽²⁾ Nõukogu direktiiv 90/167/EMÜ, 26. märts 1990, millega kehtestatakse ravimsöödate ühenduses valmistamise, turuleviimise ja kasutamise tingimused (EÜT L 92, 7.4.1990, lk 42).

- uurida täiendavalt farmakokineetilisi ja farmakodünaamilisi andmeid ning modelleerida eri annustamisskeemide mõju (kasutades erinevaid haiguse, patogeeni, sihtkoe ja loomaliigi kombinatsioone); modelleerimise tulemused peaksid andma teadusliku aluse tõhusate annustamisskeemide rakendamiseks praktikas;
- uurida täiendavalt kaas- ja ristresistentsust, sealhulgas desinfektsioonivahendite ja antimikroobikumide vastast kaasresistentsust ning kaasresistentsust ja antimikroobikumiresistentsuse kujunemist metallide suhtes;
- töötada välja uusi antimikroobikumirühmi.

Veterinaariateaduskondades tuleks anda teavet haiglanakkuste ohu kohta praktilises veterinaarias ja veterinaariakliinikutest, seirekorra kasutamise kohta nakkuste avastamiseks ja neist teatamiseks ning nakkuste esinemist vähendavate ennetus- ja tõrjemeetmete kohta.

Teadusväljaannetes tuleks propageerida mõistliku kasutamise põhimõtteid.

3.4.7. Veterinaararstide kutseühingud

Veterinaararstide kutseühingud peaksid jätkama antimikroobikumide mõistliku kasutamise suuniste väljatöötamist ja nende rakendamise edendamist. Veterinaararstide kutseühingud ja veterinaariaasutused peaksid korraldama veterinaararstidele eraldi koolitusi antimikroobikumiresistentsuse ja antimikroobikumide mõistliku kasutamise kohta.

Nad peaksid lisama mõistliku kasutamise põhimõtted veterinaararstide käitumisjuhenditesse.

3.4.8. Ettevõtjaid ühendavad sidusorganisatsioonid

Ettevõtjaid ühendavad sidusorganisatsioonid peaksid jätkuvalt toetama antimikroobikumiresistentsuse vastu võitlemise ja antimikroobikumide mõistliku kasutamise edendamisega seotud algatuste väljatöötamist ja elluviimist. Nad peaksid koostama asjakohaseid teavitusmaterjale ja andma oma liikmetele korrektset teavet antimikroobikumiresistentsuse ohu kohta. Samuti peaksid nad toetama riikide algatusi antimikroobikumide müügiandmete kogumiseks.

Ettevõtjaid ühendavad sidusorganisatsioonid peaksid propageerima kvaliteedikavasid ning mõistliku kasutamise põhimõtteid rakendavaid tootmis- ja tarnesüsteeme, st süsteeme, milles kasutatakse võimalikult vähe antimikroobikume ning mis edendavad loomade heaolu.

3.4.9. Põllumajandustootjate ühendused

Põllumajandustootjate ühendused peaksid propageerima oma liikmete seas antimikroobikumide mõistliku kasutamise põhimõtteid. Nad peaksid teavitama põllumajandustootjaid sellest, missuguseid tagajärgi võib antimikroobikumide kasutamine loomadel tuua seoses antimikroobikumiresistentsuse ohuga, ning aitama sel viisil nende kasutamist vähendada. Samuti tuleks levitada teavet muude asjaolude kohta, nagu antimikroobikumiresistentsuse oht, mida tekitab otsene kokupuude loomadega.

Põllumajandustootjatele suunatud koolituskursused ja juhendmaterjalid peaksid andma teavet loomatervist edendavate ennetusmeetmete kohta, eelkõige bioturvalisusmeetmete, heade põllumajandustavade ja karja tervisekorralduse kohta. Sellised meetmed võivad aidata vähendada vajadust antimikroobikumide järele. Koolitustel tuleks käsitleda ka antimikroobikumide manustamist ja keskkonnaohte.

3.4.10. Pädevad ametiasutused

Kohaliku ja riigi tasandi pädevate ametiasutuste ülesanne on näidata üles initsiatiivi antimikroobikumide mõistlikku kasutamist tagavate asjakohaste ohupõhiste meetmete väljatöötamisel, nende rakendamise kontrollimisel ja tagamisel ning tulemuste hindamisel. Samuti peavad nad andma piisavalt vahendeid nende meetmete elluviimiseks ning teadusuuringuteks ja teadlikkust suurendavateks kampaaniateks. Eelkõige peaksid pädevad ametiasutused (või pädevad veterinaariaasutused, kui need on olemas):

- tagama, et riigis töötatakse välja ja viiakse ellu 9. peatükis kirjeldatud strateegiad. Kõnealused strateegiad peaksid põhinema veterinaariaasutuste, inimtervishoiu valdkonna ametiasutuste ja muude asjaomaste ametiasutuste (nt keskkonnaasutuste) koostööl;

- tegema riikliku strateegia rakendamise üle järelevalvet, et hinnata selle alusel võetud meetmete mõju ja tulemuslikkust;
- tegema vajaduse korral sihtkontrolle veterinaararstide suhtes, kelle retseptide väljastamise praktika on väga murettekitav. Küsitavaid retsepte väljastavate veterinaararstide puhul võib kaaluda kohustuslike koolituskursuste kasutamist. Samuti tuleks inspekteerida põllumajandusettevõtteid, et hinnata loomade kasvatus- ja tervisetingimusi;
- kaaluma parimat tava edendavate kohustuslike karjatervise programmide kasutuselevõttu ja tagama, et põllumajandusettevõtetes, kus on avastatud probleeme, parandatakse hügieenistandardeid;
- toetama ja edendama teadusuuringuid antimikroobikumide alternatiivide, diagnostiliste testide ja antimikroobikumide mõistliku kasutamise alal;
- rahastama ja toetama nii antimikroobikumide mõistliku kasutamise kui ka hügieenimeetmete suuniste väljatöötamist, levitamist ja rakendamist ning rahastama ja toetama põllumajandustootjate ja veterinaararstide teadlikkust suurendavaid ja neile suunatud koolituskampaaniaid antimikroobikumiresistentsuse ja antimikroobikumide mõistliku kasutamise alal;
- töötama välja tõrjemeetmed resistentsete bakterite leviku piiramiseks, kui antimikroobikumiresistentsus on madal või kujunemisejärgus. Need võivad hõlmata bioturvalisusmeetmete tugevdamist, kandjate kindlakstegemist, loomade karantiini, liikumispiiranguid inimestele ja uurimist.

Pädevate ametiasutuste ülesanne on peale selle kehtestada kohustuslikud järelevalveprogrammid ja lisaprogrammid ning jälgida nende rakendamist (vt 6. ja 8. peatükk).

3.4.11. Laborid

Antimikroobikumiresistentsuse seiret tegev ametlik laborivõrk hõlmab antimikroobikumiresistentsuse Euroopa referentlaborit⁽¹⁾ ja liikmesriikide määratud riiklike referentlaboriteid. Euroopa referentlabori peamised kohustused on anda riiklikele referentlaboritele teaduslikku nõu ja abi, korraldada riiklikele referentlaboritele igal aastal tundlikkuse määramise pädevuse kontrolle ja ühtlustada antimikroobikumitundlikkuse määramise meetodite rakendamist. Iga liikmesriigi riiklik referentlabor teeb järelevalvet liikmesriigis antimikroobikumitundlikkust määravate ametlike laborite tegevuse üle. Riikliku referentlabori ülesanne on korraldada riigi ametlikele laboritele tundlikkuse määramise pädevuse kontrolle. Samuti annavad nad liikmesriigi pädevatele asutustele antimikroobikumiresistentsuse seire alast teaduslikku ja tehnilist abi.

Selleks et tagada antimikroobikumitundlikkuse määramise kättesaadavus kõikide liikmesriikide veterinaararstidele, on keskse tähtsusega tundlikkust määravate ja sihtpatogeenide kohta uuringutulemusi väljastavate laborite võrgu olemasolu.

Laborid peavad edastama veterinaararstile tundlikkuse määramise tulemused ja kogu muu teabe, millest võib kasu olla (nt resistentsus kitsa toimespektriga antimikroobikumide suhtes).

Tulemused peaksid põhinema:

- (eelistatavalt rahvusvahelistele) standarditele vastavatel meetodikatel;
- (eelistatavalt rahvusvaheliselt ühtlustatud) selgetel tõlgenduskaartidel.

Laborid peaksid osalema antimikroobikumitundlikkuse määramise ja muude asjakohaste mikrobioloogiliste uuringute alastes väljaspool korraldatud pädevuse kontrollides, et tagada oma tulemuste nõuetekohasus.

⁽¹⁾ <http://www.crl-ar.eu/143-introduction.htm>

4. TEADLIKKUSE SUURENDAMINE

Antimikroobikumiresistentsuse ohu vähendamine antimikroobikumide mõistliku kasutamise teel on võimalik üksnes siis, kui kõikidel asjaosalistel on piisavalt teavet. Seepärast on oluline osa teadlikkuse suurendamise kampaaniatel, mida tuleb regulaarselt korrata ja ajakohastada.

- Veterinaaria valdkonnas korraldatavad mõistliku kasutamise kampaaniad võivad olla suunatud kindlatele sihtrühmadele, eelkõige põllumajandustootjatele, veterinaararstidele, muudele loomakasvatustoodangu valdkonna spetsialistidele ja lemmikloomaomanikele. Kampaaniates võib kasutada eri lähenemisviise, näiteks valdkondlike heade tavade suuniste koostamine, seminaride korraldamine ja plakatite ülespanek veterinaariakliinikutesse.
- Selliste kampaaniate edukuses on oluline osa asjaomastel võrgustikel ja sidusorganisatsioonidel, keda peaksid samuti toetama pädevad ametiasutused. Suunised ei tohiks piirduda üksnes minimaalse teabega õigusnormide kohta, vaid pakkuma ka praktilisi vahendeid nende rakendamiseks ja innustama asjaosalisi võtma ennetavaid meetmeid antimikroobikumiresistentsuse ohu vähendamiseks.
- (Riigi tasandi) suuniste ja koolitusprogrammidega tuleks edendada parimat tava, sealhulgas õiget ravi, patogeenide leviku ennetamise ja vähendamise meetmeid ning nakkustõrje- ja hügieenimeetmeid.
- Soovitav on korraldada ka lemmikloomaomanikele suunatud kampaaniaid, mille eesmärk on suurendada nende teadlikkust antimikroobikumide mõistliku kasutamise ja hügieeni tähtsuse kohta.
- Kampaaniaid võib korraldada ka tarbijatele, et innustada neid ostma toitu, mis on toodetud kooskõlas võimalikult vähest antimikroobikumide kasutamist nõudvate standarditega. Positiivsed näited loomakasvatuse parimast tavast võivad tugevdada tarbijate kindlustunnet ja suurendada üldsuse nõudlust toidu järele, mille tootmisel on kasutatud võimalikult vähe antimikroobikume.

5. NÕUETE TÄITMISE TAGAMINE JA KARISTUSED

Liikmesriigid peavad tagama antimikroobikume käsitlevate riigi tasandi ja ELi õigusnormide (õigusraamistiku kohta vt 3. peatükk) täitmise.

Vastavalt veterinaarravimeid käsitlevatele ELi õigusaktidele ja määrusele (EÜ) nr 882/2004 ⁽¹⁾ peavad liikmesriigid tegema ametlike kontrollide veterinaarravimite turustamise, väljakirjutamise ja kasutamise suhtes.

Liikmesriigid peaksid kaaluma riigi tasandi õigusaktide vastuvõtmist ja süsteemide loomist selleks, et kontrollida antimikroobikumide turustamist ja kasutamist, eelkõige antimikroobikumide ebaseadusliku müügi ärahoidmiseks, sealhulgas veebi teel.

Liikmesriigid peaksid võtma asjakohaseid meetmeid antimikroobikumiresistentsuse teket ja levikut soodustavate ning antimikroobikumiresistentsuse vastase võitluse tulemuslikkust vähendavate tavade ja käitumisviiside ärahoidmiseks.

6. HAIGUSTE ENNETAMINE JA ANTIMIKROOBIKUMIDE KASUTAMISE VAJADUSE VÄHENDAMINE

6.1. Üldosa

Antimikroobikumiresistentsus ei ole üksnes loomatervise ja majandusprobleem, mis vähendab loomade antimikroobse ravi tõhusust, vaid ka rahvatervise probleem, sest antimikroobikumidele resistentsed bakterid kanduvad toiduahelat mööda edasi ning resistentsus kandub loomade bakteritelt üle inimeste bakteritele.

Selleks et antimikroobikumide mõistlik kasutamine tõepoolest kahandaks antimikroobikumiresistentsuse ohtu, ning võttes arvesse kaas- ja ristresistentsust, peab selle tulemuseks olema antimikroobikumide kasutamise üldine vähenemine.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 882/2004, 29. aprill 2004, ametlike kontrollide kohta, mida tehakse sööda- ja toiduaalaste õigusnormide ning loomatervishoidu ja loomade heaolu käsitlevate eeskirjade täitmise kontrollimise tagamiseks (ELT L 165, 30.4.2004, lk 1).

Parim viis selle vähenemise saavutamiseks ja antimikroobikumide kasutamise vajaduse minimeerimiseks on nakkusi üldse ennetada, sest nakkuste arvu vähendamine vähendab ka vajadust ravi järele. Seda lähenemisviisi toetab uus loomateravishoiustrateegia, ⁽¹⁾ sest see on igati kooskõlas strateegias toetatud põhimõttega, et ennetus on parem kui ravi. Loomataudidesse ja zoonootilistesse nakkustesse haigestumuse vähenemine peaks vähendama ka vajadust antimikroobikumide järele ja nende kasutamist.

Eesmärk antimikroobikumide kasutamist vähendada on kooskõlas ka loomade heaolu taotleva eesmärgiga vähendada põllumajandusloomade asustustihedust. Seda peetakse üheks peamiseks riskiteguriks selliste nakkuste tekkes ja levikus, mis toovad kaasa vajaduse kasutada haigete loomade kannatuste vähendamiseks antimikroobikume.

Järgmised üldmeetmed võivad aidata ennetada haigusi ja vähendada antimikroobikumide kasutamise vajadust kõikidel liikidel:

- hügieeni- ja bioturvalisusmeetmed (sh meetmed nakkuste sissetoomise vältimiseks), nagu eraldi riietuse ja jalanõude sisseseadmine iga üksuse jaoks, juurdepääsu piiramine, kätepesu- ja desinfitseerimisvõimaluste (vedelseebi ning sooja ja külma veega) tagamine töökoha lähedal, surnud loomade kiire äraviimise tagamine ja neile juurdepääsu piiramine, nn kõik-sisse-ja-kõik-välja põhimõtte rakendamine igas üksuses, range puhastamis- ja desinfitseerimisgraafik ning korrapärased desinfektsioonikontrollid;
- nakkushaiguste ennetamise, nakkustõrje- ja hügieenialaste selgete juhendite koostamine; nende kättesaadavaks tegemine põllumajandusettevõtetes;
- loomakasvatamisviiside parandamine, loomadele nõuetekohaste lautade, ventilatsiooni ja keskkonnatingimuste ning sobivate ja puhaste veotingimuste (nagu tapaeelse pidamise ala ja veovahendid) tagamine;
- integreeritud tootmissüsteemide sisseseadmine, et vältida vajadust loomapopulatsiooni osta ja omavahel segada ning vedada loomi, kelle tervislik seisund ei ole teada;
- hoidumine stressi tekitavatest olukordadest, mis võivad nõrgendada loomade immuunsüsteemi ja muuta nad nakkuste vastuvõtlikumaks, nt loomade vedamise vältimine, võimalikult lühike transpordiaeg ja loomade soovituslikust asustustihedusest kinnipidamise tagamine (st üleasustatuse vältimine);
- muude zootehniliste meetmete võtmine haiguste esinemise ja antimikroobikumide kasutamise vähendamiseks;
- karjapõhiste tervisekavade kasutuselevõtt, et saavutada karja tervise järjepidev järkjärguline paranemine, ning selliste terviseprogrammide vältimine ja mittesoovitamise, mille kohaselt loomadele manustatakse antimikroobikume süstemaatiliselt profülaktika korras;
- programmid kindlate loomataudide (nii viiruslike kui ka bakteriaalsete) tõrjeks vaktsineerimise teel;
- teaduslikult tõendatud, tõhusate ja ohutute alternatiivide kasutamine antimikroobikumide asemel;
- ainult ohutu ja kvaliteetse sööda ja vee kasutamine;
- põllumajandustootjatele stiimulite pakkumine, et innustada neid võtma tõhusaid ennetusmeetmeid, parandama loomade tervise ja heaolu standardeid ning jälgima patogeene ja nende tundlikkust kogu karjas, et tagada lõppeesmärgina antimikroobikumide tõendus põhine kasutamine igas karjas kooskõlas käesolevates suunistes esitatud mõistliku kasutamise põhimõtetega.

⁽¹⁾ http://ec.europa.eu/food/animal/diseases/strategy/index_en.htm

6.2. Sead

Sigadel kasutatakse antimikroobikume kõige sagedamini seoses võõrutusjärgse kõhulahtisusega, *Lawsonia intracellularis*'e tekitatud soolenakkustega ning hingamisteede haigustega, mis on sageli seotud transportimise ja stressiga, mida põhjustab eri põllumajandusettevõtetest pärit sigade kokkupanemine, loomade paigutamine nõuetekohase ventilatsioonisüsteemita ruumidesse, sobimatud söötmisviisid ja/või ebapiisavad bioturvalisusmeetmed.

Kui põllumajandusettevõttes avastatakse antimikroobikumide kasutamist nõudev nakkus, tuleb probleemi põhjalikult analüüsida ja võtta meetmed nakkuse leviku piiramiseks ja selle kordumise ärahoidmiseks. Muu hulgas võib võtta järgmisi meetmeid:

- vältida antimikroobikumide profülaktilist kasutamist vastündinud põrsastel (ja pärast võõrutamist) osana karja tervisestrateegiast;
- võtta kasutusele nn kõik-sisse-ja-kõik-välja põhimõttel tootmissüsteem, puhastada ja desinfitseerida põhjalikult tootmisüksused, kui loomad tulevad karja, liiguvad karja sees või lähevad karjast välja;
- eraldada patogeen ja kaaluda võimaluse korral vaksineerimisstrateegiat (nt atroofilise riniidi puhul);
- kontrollida ja tagada, et ventilatsioonisüsteem ja üldine laudakeskkond vastaksid nõuetele, ning kanda hoolt selle eest, et tingimusi on võimalik muuta, kui hingamisteede haigused sageli korduvad või kui keskkonnatingimused on halvad (nt suvel, kui õhutemperatuur ja ammoniaagi kontsentratsioon keskkonnas võivad järsult tõusta ja halvendada hingamistingimusi, juhul kui ventileerimist ei kohandata);
- kasutada sobivaid söötmisstrateegiaid vastavalt sigade vanusele, eriti võõrutamise ajal;
- vältida loomade segunemist karjas või hoida karja enne kokkulaskmist nõuetekohase aja vältel karantiinis;
- vaadata võõrutusjärgse kõhulahtisuse kordumisel läbi võõrutamise korraldus (arvestades eelkõige hügieeningimusi, sigade vanust, kõik-sisse-ja-kõik-välja põhimõttel süsteemide kasutamist, loomade stressi vähendamise viise ja alternatiivse antimikroobikumide profülaktilisele kasutamisele);
- kõrvaldada korduv poegimisjärgse düsgalaktia sündroom, tagades õige emiste valiku, hea hügieeni poegimisel ja sobiva söötmise;
- piirata sigade müümist ja vedamist, et vähendada nakkuste ja selliste organismide nagu metitsilliiniresistentne *Staphylococcus aureus* (MRSA) levikut.

Suureneb vajadus integreeritud seakasvatussüsteemide kasutuselevõtu järele, mis hoiab ära loomade segamise ja vähendab nende pikamaavedu (nt suletud farmid ning paljundus- ja nuumafarme integreeriv lähenemisviis).

Lisaks peaksid aretusemärgid tootmiskriteeriumide kõrval keskenduma ka suuremale nakkuskindlusele. Kasutusele tuleks võtta terviklik lähenemisviis haiguste ennetamisele.

6.3. Kodulinnud

Tuleb võtta meetmeid, et vältida kodulindude rühmadele profülaktika korras ja tihtipeale korduvalt ravimite andmist, mida tehakse sageli vahetult enne või pärast ööpäevaste tibude transportimist või mõnel juhul tootlikkuse languse peatamiseks.

Täielikult tuleks loobuda antimikroobikumide süstimisest munadesse või ööpäevastele tibudele haudejaamades, kui see ei ole õigustatud erandlike põhjustega, mida on riiklikes või piirkondlikes suunistes selgelt kirjeldatud.

Haudejaamades tuleb pidada täpset arvet antimikroobikumide kasutamise üle munades ning esitada sellekohased dokumendid nõudmise korral pädevatele ametiasutustele.

Antimikroobikumide ei tohiks kasutada süstemaatilisel ööpäevaste tibude saabumisel põllumajandusettevõttesse. Antimikroobikumide profülaktilist kasutamist selles järgus on võimalik vältida, kui tagada haudejaamas hea hügieen ja ööpäevaste tibude tootmist hästi korraldada (nt temperatuuri reguleerimine, hügieen ning söömise ja joomise ergutamine).

Vaktsineerimise korraldus peaks hõlmama meetmeid stressireaktsiooni vältimiseks ning autogeensete vaktsiinide kättesaadavuse parandamist.

Vältida tuleks antimikroobikumide kasutamist piiratud teisest nakkustega mittennakkuslike haiguste puhul. Selliste haiguste kordumise vältimiseks tuleks üle vaadata loomakasvatuse-, majandamis- ja aretuspõhimõtted.

Tuleks keelata 3. ja 4. põlvkonna tsefalosporiinide kasutamine kodulindudel (sh munad) vastavalt esildismenetluse komisjoni 13. jaanuari 2012. aasta otsusele⁽¹⁾ ning kooskõlas Euroopa Toiduohutusameti teadusliku arvamusega toidus ja toiduloomades laia toimespektriga beetalaktamaase (ESBL) ja/või AmpC beetalaktamaase tootvate bakteritüvede ohtlikkusest rahvatervisele⁽²⁾ seoses antimikroobikumiresistentsuse inimestele levimise ohuga.

Vastavalt toiduloomadel kinoloonide kasutamist käsitlevale esildismenetluse komisjoni 1. juuli 2010. aasta otsusele ja esildismenetluse komisjoni 28. veebruari 2014. aasta otsusele⁽³⁾ tuleks fluorokinoloonide kasutada üksnes selliste kliiniliste seisundite raviks, mis on reageerinud halvasti või eelduste kohaselt reageerivad halvasti muudele antimikroobikumirühmadele, ning võimaluse korral tuleks neid kasutada üksnes pärast tundlikkuse määramist.

Kasutusele tuleks võtta konkreetsed loomade heaolu programmid, mis võivad hõlmata ka jalapadjandite hindamist.

Nagu on sätestatud määruse (EÜ) nr 1177/2006⁽⁴⁾ artiklis 2, ei ole antimikroobikumide lubatud kasutada spetsiaalse meetodina kodulindude salmonelloosi tõrjel. Selleks et tagada ELi eesmärkide täitmine salmonelloosi vähendamisel, peaksid kõik liikmesriikide riiklikud tõrjeprogrammid sisaldama bioturvalisusmeetmeid salmonelloosinakkuse ennetamiseks linnufarmides. Nende meetmete kasutuselevõtul on positiivne mõju ka muude haiguste ennetamisele. Komisjoni talitused on avaldanud eraldi ELi suunised põllumajandusettevõtetele, kus peetakse broilereid ja munakanu⁽⁵⁾.

6.4. Veised ja väikemäletsejalised

Veiste puhul kasutatakse rühmaviisilist ravimite manustamist harva, kuigi lihavasikatele võidakse rühmaviisiliselt antimikroobikumide anda. Eriti oluline on lehmadele kinnijätmisel antav ravi. Muu hulgas tuleks võtta järgmised meetmed:

- vältida antimikroobikumide profülaktilist kasutamist vastündinud vasikatel (nt antimikroobikumide lisamist piimaseendajatele) ja rakendada selle asemel häid põllumajandustavasid (nt tagada ranged hügieenistandardid);
- töötada välja ennetusstrateegiad (nt vaktsineerimine ja vasikatele ternespiima andmine), eriti lihavasikatele ja -veistele;
- vältida lehmadele süstemaatilist ravimite andmist kinnijätmisel ning kaaluda juhtumipõhiselt alternatiivsete meetmete rakendamist;

⁽¹⁾ Komisjoni rakendusotsus K(2012) 182, 13. jaanuar 2012 (<http://ec.europa.eu/health/documents/community-register/html/vo22101.htm>), mis on võetud vastu pärast Euroopa Ravimiameti veterinaarravimikomitee esildismenetlust.

⁽²⁾ <http://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/doc/2322.pdf>

⁽³⁾ Komisjoni otsus K(2010) 4684, 1. juuli 2010, ja komisjoni rakendusotsus C(2014) 1484, 28. veebruar 2014, mis on võetud vastu pärast Euroopa Ravimiameti veterinaarravimikomitee esildismenetlust (http://www.ema.europa.eu/docs/et_EE/document_library/Referrals_document/quinolones_35/WC500094631.pdf, <http://ec.europa.eu/health/documents/community-register/html/vo25077.htm>).

⁽⁴⁾ Komisjoni määrus (EÜ) nr 1177/2006, 1. august 2006, millega rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 2160/2003 seoses konkreetsete tõrjemeetodite kasutamise nõuetega riiklike salmonelloositorje programmide raames (ELT L 314, 1.12.2007, lk 153).

⁽⁵⁾ http://ec.europa.eu/food/food/biosafety/salmonella/impl_reg_en.htm

- seada sisse põhjalikud hügieenimeetmed ning head põllumajandustavad ja majandamisstrateegiad, et vähendada lüpsilehmadel mastiidi teket ja levikut;
- edendada kiirete diagnostiliste testide kasutamist (nt kromogeense söötmega standardtestid) mastiiti põhjustavate patogeenide avastamiseks, et vähendada nii intramammaarsete kui ka süstitavate antimikroobikumide kasutamist lüpsilehmadel;
- vältida vasikate toitmist antimikroobikume saanud lehmadel pärinevate piimajääkidega.

6.5. Vesiviljelus

Ka vesiviljeluses tuleks antimikroobikumide kasutamise vähendamiseks kaaluda samade strateegiate rakendamist nagu rakendatakse muudel põllumajandusloomadel. Eriti tõhusaks on osutunud vaksineerimine teatavate kaladel kõige sagedamini esinevate bakteriaalsete haiguste vastu.

Selleks et ennetada ja vähendada antimikroobikumide kasutamise vajadust vesiviljeluses, tuleks rakendada järgmised meetmed:

- soodustada tootmissüsteeme, mis loovad kasvandustes peetavatele vesiviljelusloomadele sobivad keskkonnatingimused, eelkõige veekvaliteedi, veevoolu kiiruse, hapnikutaseme ja söötmise;
- innustada kasutama võimaluse korral alati enne ravi tundlikkuse määramist antimikroobikumi suhtes;
- soodustada eraldi haigusseireprogrammide väljatöötamist, et avastada ja aidata ennetada võimalikke haiguspuhan-
gud;
- rakendada sihtotstarbelisi hügieeni- ja bioturvalisusmeetmeid, sealhulgas meetmeid nakkuste tekke ja leviku ennetamiseks, näiteks:
 - kõik-sisse-ja-kõik-välja põhimõtte kasutamine igas üksuses või kasvanduses, võimaluse korral majandamise kasvandustevaheline koordineerimine, üksuste ja kasvanduste nõuetekohase puhastamise ja/või desinfitseerimise tagamine tootmistsüklite vahepeal ning üksuste kasutamata hoidmine tootmistsüklite vahepeal;
 - eraldi varustuse, riietuse ja jalanõude hoidmine iga üksuse või kasvanduse jaoks ja kasvandusele juurdepääsu piirangute kehtestamine;
 - surnud kalade kiire eemaldamine ning süsteemide loomine kõrvalsaaduste käitlemiseks, kõrvaldamiseks ja töötlemiseks;
 - tagamine, et oleks loodud süsteem vere ja/või vee kogumiseks kohapealse tapmise korral;
 - süsteemide loomine haiguste leviku vältimiseks transportimisel (nt transportimisel kasutatud vee töötlemine ja transportimise ajal muude vesiviljelusloomadega kokkupuute vältimine);
- soodustada vesiviljelusloomadele tõhusate vaktsiinide väljatöötamist ja kasutamist;
- anda soovitusi sobivate heaolukriteeriumide, nt loomkoormuse kohta.

6.6. Küülikud

Kaks peamist näidustust, mis nõuavad küülikutele rühmaviisiliselt ravimite manustamist, on võõrutusjärgne kõhulahtisus ja hingamisteede probleemid. Ennetusmeetmed on muu hulgas järgmised:

- ventilatsiooni optimeerimine (külmade tuuletõmbuste vältimine) ja pastörelloosi vastu vaksineerimine;
- ülekoormuse ja loomadevaheliste võitluste vältimine ning selle tagamine, et küülikud ei puutuks kokku teravate esemetega;
- tagamine, et söötmisses tehakse muudatusi järk-järgult;

- sulgude põhjaliku puhastamise ja desinfitseerimise tagamine;
- äsjaostetud küülikute hoidmine karantiinis enne rühma hulka laskmist.

6.7. Muud liigid (lemmikloomad, karusnahkade saamiseks kasvatatavad loomad ja muud mittetoiduliigid)

Silmas tuleks pidada järgmist.

- Kui hobusel või lemmikloomal avastatakse või kahtlustatakse metitsilliiniresistentse *Staphylococcus aureus*'ega (MRSA) või metitsilliiniresistentse *Staphylococcus pseudintermedius*'ega (MRSP) nakatumise tunnuseid, tuleks teda MRSA/MRSP suhtes jälgida ja kaaluda looma karantiini panemist. Väga oluline on minimeerida loomahaiglas ja veterinaariakliinikus nakkuse leviku ohtu. Seepärast tuleb kliiniliste nähtudega loomi talitada eraldi. Koerakasvandustes või koerte päevahoius ei tohi kliiniliste sümptomitega koeri hoida koos teiste loomadega.
- Vältida tuleks veterinaarias mittelubatud antimikroobikumide ettenähtust erinevat kasutamist (kaskaad) mittetoiduloomade raviks, eriti kui tegemist on inimmeditsiinis kriitiliselt tähtsate ravimitega (nagu karbapeneemid ja tigetsükliin). Nende kasutamist tuleks kaaluda ainult väga erandlikel juhtudel, nt kui laboratoorne tundlikkuse määramine on kinnitanud, et ükski muu antimikroobikum ei toimi, ning kui selliseks raviks on eetilised põhjused.

7. JÄRELEVALVE JA SEIRE

Ühtlustatud ja võrreldavad andmed antimikroobikumide kasutamise ja antimikroobikumiresistentsuse kohta toiduahelas on vajalikud riskihindamiseks, teaduslikel eesmärkidel ja antimikroobikumiresistentsuse ohjamiseks võetud meetmete tulemuslikkuse väljaselgitamiseks. Kogu ELis tuleks kasutada ühtlustatud seire- ja järelevalvesüsteeme, et koguda riikide ja loomaliikide lõikes võrreldavaid andmeid ning et võimaldada võrdlust inimeste kohta käivate andmetega.

Liikmesriike kutsutakse üles esitama õigeaegselt andmeid antimikroobikumide kasutamise kohta veterinaarias antimikroobikumide veterinaarse tarvitamise üleeuroopalise seire projekti tarbeks ⁽¹⁾.

Liikmesriike kutsutakse üles toetama antimikroobikumide veterinaarse tarvitamise üleeuroopalise seire projekti algatusi. Nende eesmärk on koguda esindavaid ja võrreldavaid andmeid antimikroobikumide kasutamise kohta loomaliikide kaupa ning seada sisse tehnilised mõõtühikud loomadel antimikroobikumide kasutamisega seotud aruandluse tarbeks.

Liikmesriike innustatakse analüüsima ja avaldama riigi tasandil kogutud andmeid antimikroobikumide kasutamise kohta. Need peaksid soovitatavalt sisaldama kasutusandmeid liikide ja vanuserühmade kaupa ning neid tuleks võrrelda antimikroobikumiresistentsuse seire andmetega. Kui liikmesriik suudab koguda üksikasjalikke andmeid antimikroobikumide kasutamise kohta vanuserühmade kaupa, võiks ta kehtestada nende andmete põhjal iga vanuserühma jaoks viiteväärtuse, mida saaks seejärel kasutada kõikides liikmesriikides.

Tehnoloogia areng peaks hõlbustama süstemaatilist andmete kogumist antimikroobikumide kasutamise kohta ja nende andmete analüüsimist. See võimaldab kergemini kindlaks teha ravimite väljakirjutajaid, väljastajaid ja kasutajaid, kes ei järgi mõistliku kasutamise põhimõtteid, lihtsustades asjaomaste isikute harimist ja vajaduse korral karistamist.

Liikmesriigid peavad tegema toiduloomade populatsioonidest ja lihast võetud zoonootiliste ja indikaatorbakterite antimikroobikumiresistentsuse seiret ja esitama saadud andmed kooskõlas komisjoni rakendusotsusega 2013/652/EL ⁽²⁾. Liikmesriike innustatakse rakendama ka kõnealuse otsuse mittekohustuslikke sätteid antimikroobikumiresistentsuse seire kohta.

Liikmesriike innustatakse tegema komisjoni rakendusotsusega 2013/652/EL kehtestatud ühtlustatud seire süsteemi raames lisaproove ja -analüüse, et jälgida antimikroobikumiresistentsust muudes bakterites (nt MRSA ja loomade patogeeneid), muudes toiduahela astmetes ning muudes toidu- ja loomaliikides kui need, mille suhtes kehtib ELi ühtlustatud seire kord.

⁽¹⁾ http://www.ema.europa.eu/ema/index.jsp?curl=pages/regulation/document_listing/document_listing_000302.jsp

⁽²⁾ Komisjoni rakendusotsus 2013/652/EL, 12. november 2013, zoonootiliste ja kommensaalsete bakterite antimikroobse resistentsuse seire ja aruandluse kohta (ELT L 303, 14.11.2013, lk 26).

8. LIIKMESRIIKIDE STRATEEGIAD

Igas liikmesriigis tuleks välja töötada ja ellu viia antimikroobikumiresistentsuse ohjamise riiklik strateegia või tegevuskava. Sellises strateegias või tegevuskavas tuleks järgida terviklikku lähenemisviisi ning see peaks hõlmama antimikroobikumiresistentsuse kõiki valdkondi ja tahke (nt rahvatervis, loomade tervis ja heaolu, toiduohutus, tarbijaohutus, keskkond, teadusuuringud ja antimikroobikumide kasutamine muul kui ravi otstarbel). Sellesse peaksid olema kaasatud asjaomased pädevad ametiasutused ja kõik muud asjaosalised.

Lisaks kõikidele käesolevates suunistes käsitletud teemadele tuleks riikliku strateegia väljatöötamisel arvesse võtta ka järgmisi aspekte:

- a) loomakasvatus riigis;
- b) toiduga levivate patogeenide ja loomade patogeenide levimus;
- c) inimeste ja loomade nakkusjuhtude ajal eraldatud patogeenidel ning loomade sõeluuringu käigus eraldatud kommensaalsel organismidel täheldatud resistentsusmusterid;
- d) andmed antimikroobikumide kasutamise seisuga nii loomadel kui ka inimestel.

Arvesse tuleks võtta ka loomade tervist ja heaolu ning sobivate müügiloaga veterinaaravimite kättesaadavust.

Mitmes liikmesriigis on riiklik strateegia juba olemas. Need võivad pakkuda teistele liikmesriikidele kasulikku teavet ja eeskujut antimikroobikumiresistentsuse strateegia rakendamise kohta.

Riikliku strateegiaga tuleks ette näha terviklik meetmete pakett. See peaks hõlmama vähemalt järgmisi valdkondi: antimikroobikumiresistentsuse ja antimikroobikumide kasutamise seire ja järelevalve nii inimestel kui ka loomadel, riskijuhtimismeetmed, riskidest teatamise strateegiad, mõistliku kasutamise suunised, ravi ja loomakasvatuse korraldus, haridus ja koolitus ning teadusuuringud.

Riiklikud tõrjekavad või -strateegiad võiksid sisaldada eesmärgi või asjakohaseid näitajaid edusammude jälgimiseks ja võetud meetmete tulemuslikkuse hindamiseks. Tähelepanu tuleks pöörata selle tagamisele, et antimikroobikumide kasutamise vähendamiseks seatud eesmärgid ei tooks kaasa ravimite ebaõiget väljakirjutamist, mis võib mõjutada loomade tervist ja/või antimikroobikumiresistentsuse teket (nt vaegannustamine ja laia toimespektriga antimikroobikumide kasutamine).

Parim viis antimikroobikumide vajaduse vähendamiseks on haigusi ennetada. Seepärast soovitatakse liikmesriikidel keskenduda oma antimikroobikumiresistentsuse strateegias eelkõige loomaliikidele, keda tavapäraselt ravitakse ravimite rühmaviisilise manustamise teel (sead, kodulinnud, lihavasikad ja küülikud), jätmata siiski tähelepanuta ka muid toidu- ja mittetoiduliike.

Riiklikus strateegias võib kaaluda ka muude riskipõhiste eesmärkide seadmist. Näiteks on mõnes liikmesriigis kehtestatud ranged ettekirjutused kindlate antimikroobikumide kohta, mis on Maailma Terviseorganisatsiooni kriitiliselt tähtsate antimikroobikumide nimekirjas, näiteks kolmanda ja neljanda põlvkonna tsefalosporiinide ja/või fluorokinoloonide kasutamise kohta.

Alljärgnevalt on esitatud näiteid (eespool käsitletud) meetmetest, mida riiklik strateegia võiks hõlmata:

- algatuse „Üks tervis” rakendamine, mille jaoks toidu, põllumajanduse, keskkonna, inimtervise ja loomatervise eest vastutavad ametiasutused töötavad välja ühise tegevuskava;
- antimikroobikumide kasutamise seire üldiselt ning loomaliikide ja/või põllumajandusettevõtete kaupa; karjade registreerimise ja identifitseerimise süsteemide kasutuselevõtt seire hõlbustamiseks;
- tervikliku seiresüsteemi loomine (inimeste, toidu- ja veterinaariavaldkonna jaoks) valitud bakterite antimikroobikumiresistentsuse seireks; andmebaaside väljatöötamine seiretulemuste talletamiseks;
- eesmärkide seadmine antimikroobikumide kasutamise vähendamiseks kooskõlas algatusega „Üks tervis”;

- meetmete kasutuselevõtt antimikroobikumide profülaktilise kasutamise piiramiseks ja metafülaktilise kasutamise minimeerimiseks;
 - rahaliste meetmete kasutuselevõtt antimikroobikumide mõistliku kasutamise ja alternatiivsete vahendite kasutamise edendamiseks (nt müügi erinev maksustamine ja erinevad lõivud müügiloa väljastamise eest teatavate ravimite puhul);
 - meetmete kasutuselevõtt võimalike huvide konfliktide lahendamiseks juhtudel, kus pooled on seotud antimikroobikumide väljakirjutamise, tarnimise ja/või müügiga;
 - meetmete rakendamine väljakirjutaja positsiooni või staatuse tugevdamiseks põllumajandustootja suhtes (nt seades sisse põllumajandustootja ja veterinaararsti vahelised registreeritud lepingud, mis hõlmavad veterinaararsti korrapäraseid graafikujärgseid visiite põllumajandusettevõttesse; kehtestades tundlikkuse määramise nõuet sisaldavad suunised);
 - karjade bioturvalisusstandardite kontrollimine;
 - ravijuhiste väljatöötamine, milles käsitletakse ravi valikut ja retseptide väljakirjutamist veterinaararstide poolt ja antimikroobikumide manustamist loomadele põllumajandustootjate poolt;
 - piirangute kehtestamine mõne rahvatervise jaoks kriitiliselt tähtsa antimikroobikumi kasutamisele, millega sellist ravimit lubatakse kasutada esimese valikuna vaid siis, kui antimikroobikumitundlikkuse määramise tulemus näitab, et teatava haiguse raviks kindlas karjas või kindlal loomal ei saa kasutada ühtegi muud antibiootikumi, ning – kui see on asjakohane – antimikroobikumi valikut toetavad epidemioloogilised andmed;
 - lubatud ülempiiri kehtestamine antibiootikumide kasutamisele karjades ja tegevuskavade koostamine antibiootikumide kasutamise piiramiseks nendes karjades, kus see piir on ületatud; sarnase kasutuspiirangute ja tegevuskavade süsteemi väljatöötamine antimikroobikumide väljakirjutamiseks muudele kui toiduloomadele;
 - võrdlusanalüüsi süsteemi sisseseadmine palju antimikroobikume kasutavate põllumajandusettevõtete kindlakstegemiseks ja nende kohustamine võtma meetmeid kasutamise vähendamiseks;
 - n-ö riskihoiatussüsteemide sisseseadmine selliste veterinaararstide jaoks, kes kirjutavad välja suhteliselt suures koguses antimikroobikume, ja põllumajandustootjate jaoks, kes manustavad oma karjale palju antimikroobikume;
 - stiimulite kasutuselevõtt, et innustada loomade kasvatajaid ja turustajaid võtma meetmeid loomatervise pidevaks parandamiseks muu hulgas haiguste ennetamise ja hügieenistandardite parandamise teel;
 - headel hügieenitaval ja muudel ennetavatel meetmetel põhinevate loomatervise programmide kasutuselevõtt ja süstemaatilise profülaktilise antimikroobikumide kasutamise piiramine;
 - tõrjemeetmete kasutuselevõtt antimikroobikumidele resistentsete bakterite, sealhulgas kujuneva antimikroobikumiresistentsuse leviku ärahoidmiseks; sellesse tuleks kaasata keskkonnakaitse valdkond;
 - õigusaktides sätestatud riskipõhiste tõrjemeetmete ja muude meetmete rakendamine; antimikroobikumide mõistliku kasutamise alaste juhendite (nt tegevusjuhiste) järgimine;
 - meetodite väljatöötamine antimikroobikumiresistentsuse riikliku strateegia raames võetud meetmete tulemuslikkuse hindamiseks.
-

KONTROLLIKODA

Eriaruanne nr 10/2015

„Eli ühtekuuluvusvaldkonna vahenditega tehtavate riigihangete probleemide kõrvaldamiseks vajatakse suuremaid jõupingutusi”

(2015/C 299/05)

Euroopa Kontrollikoda annab teada, et äsja avaldati kontrollikoja eriaruanne nr 10/2015 „Eli ühtekuuluvusvaldkonna vahenditega tehtavate riigihangete probleemide kõrvaldamiseks vajatakse suuremaid jõupingutusi”.

Aruanne on lugemiseks ja allalaadimiseks kättesaadav Euroopa Kontrollikoja veebilehel <http://eca.europa.eu>.

Aruande tasuta eksemplari saamiseks pöörduge kontrollikoja poole aadressil:

Cour des comptes européenne
Publications (PUB)
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Tel: +352 4398-1

E-post: eca-info@eca.europa.eu

või täitke elektrooniline tellimus EU-Bookshopi veebilehel.

V

(Teated)

HALDUSMENETLUSED

EUROOPA KOMISJON

Osalemiskutse – ettepanek esitada tooteid, mis sobivad gaasiõli ja petrooli erimärgistamiseks*(2015/C 299/06)*

Käesolevaga teatatakse osalemiskutsest, millega kutsutakse taotlejaid üles esitama tooteid, mis sobivad gaasiõli ja petrooli erimärgistamiseks.

Osalemiskutse, sealhulgas teave esitatavate dokumentide ja konkursi korra kohta, on kättesaadav järgmise lingi kaudu:

http://ec.europa.eu/taxation_customs/taxation/excise_duties/energy_products/other_energy_tax_leg/index_en.htm

MUUD AKTID

EUROOPA KOMISJON

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1151/2012 (põllumajandustoodete ja toidu kvaliteedikavade kohta) artikli 50 lõike 2 punkti a kohase registreerimistaotluse avaldamine

(2015/C 299/07)

Käesoleva dokumendi avaldamine annab õiguse esitada taotluse suhtes vastuväiteid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1151/2012⁽¹⁾ artiklile 51.

KOONDDOKUMENT

„AYDIN İNCİRİ”

ELi nr: TR-PDO-0005-01116 – 11.6.2013

KGT () KPN (X)

1. **Nimetus**

„Aydın İnciri”

2. **Liikmesriik või kolmas riik**

Türgi

3. **Põllumajandustoote või toidu kirjeldus**

3.1. *Toote liik*

Klass 1.6. Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul

3.2. *Punktis 1 esitatud nimetusele vastava toote kirjeldus*

Nimetusega „Aydın İnciri” tähistatakse sordi *Sarılop* kuivatatud viigimarju. *Sarılop* viigimarjad on hariliku viigipuu (*Ficus carica domestica*) (emastaim) viljade sort. Kõnealusel viigimarjad on viigipuu (*Ficus L.*) alamperekonna hariliku viigipuu (*Ficus carica L.*) teatavat tüüpi alamliigi (*Ficus carica erinosyce*) viljad.

Füüsikalised omadused:

Kest: valkjaskollane, õhuke ja pehme.

Seemned: seemned on täidetud.

Suurus: viljade arv kilogrammi kohta peab olema vähemalt 90.

Keemilised omadused:

100 g kuivatatud viigimarjade koostis: vesi (maksimum) 20 %, energia (miinimum) 213 kcal, suhkru üldsisaldus (miinimum) 50 %, kaltsium (Ca) (miinimum) 120 mg.

Organoleptilised omadused: südamik on sileda tekstuuriga, üsna mesine ja viskoosne; eriti magusa järelmaitsega vili on ka magusa lõhnaga.

3.3. *Sööt (üksnes loomse päritoluga toodete puhul) ja tooraine (üksnes töödeldud toodete puhul)*

—

3.4. *Tootmise erietapid, mis peavad toimuma määratletud geograafilises piirkonnas*

Toote „Aydın İnciri” kõik tootmisetapid alates viljade koristamisest kuni kuivatamiseni peavad toimuma geograafilises piirkonnas, mis on määratletud punktis 4.

3.5. *Sellise toote viilutamise, riivimise, pakendamise jm erieskirjad, millele registreeritud nimetus viitab*

—

⁽¹⁾ ELT L 343, 14.12.2012, lk 1.

3.6. Sellise toote märgistamise erieeskirjad, millele registreeritud nimetus viitab

Toote „Aydın İnciri” pakendil tuleb kirjalikult või trükitult loetavalt ja kustumatult esitada järgmine teave:

- ärinimi ja aadress, lühinimi ja aadress või äriühingu registreeritud kaubamärk,
- partii number,
- toote nimetus „Aydın İnciri” ning
- järgmised tähised:

4. Geograafilise piirkonna täpne määratlus

Aydini provintsi kõik piirkonnad ja külad.

5. Seos geograafilise piirkonnaga

Toode „Aydın İnciri” on teatavat sorti kuivatatud viigimari. Tänu vilja valmimis- ja kuivamisprotsessi jaoks olulistele ökoloogilistele ja inimteguritele on toode õhukese, valkjaskollast värvi kesta ja pehme tekstuuriga. „Aydın İnciri” tootmisel kasutatud kuivatusmeetodi tõttu erineb see toode muudes piirkondades toodetud kuivatatud viigimarjadest. Oskustega ja kogenud töötajad kuivatavad viigimarju päikese käes täiesti looduslikus keskkonnas traditsiooniliste meetodite järgi.

„Aydın İnciri” tootmispiirkonnas on iseloomulikud orgaanilise materjali ning gneissist või kiltkivi ja gneissi lähtekivimist pärit lubjaga rikastatud sügavad liivsavimullad. Liivsavimulla omaduste tõttu on mullas püsiva vee hulk piiratud. Seetõttu ei teki mullas baktereid ja seenhaigusi ning on olemas tingimused kvaliteetsete viljade tootmiseks.

Talved on pehmed ning suved soojad ja kuivad. Aasta keskmine temperatuur on vahemikus 18–20 °C. Toote „Aydın İnciri” valmimise ja kuivatamise ajal on oluline, et temperatuur oleks vahemikus 30–32 °C. Piirkonna keskmine sademete hulk on 625–675 mm. Viigimarjade valmimise ja kuivatamise ajal peab ilm olema kuiv ja pilvitu, sest vihm on peamine tegur, mis põhjustab kuivatatud viigimarjade kvaliteedi halvenemist. Vähese õhuniiskuse tõttu on viljad paksu kestaga, suurest niiskusest tingitult vilja värvus tumeneb ja viljakest lõheneb, mistõttu toote kvaliteet väheneb. Aydıni piirkonnas on sademete hulk märkimisväärne novembris ja juunis, aga keskmine sademete hulk augustis ja septembris on ligikaudu 41–98 mm. Piirkonna topograafilise struktuuri (mere suhtes püstloodis kulgev mäeahelik) tõttu saab niiskus kanduda mere äärest sisemaale ning põud sealt tagasi rannikule. Büyüki ja Küçük Menderesi orgudes valitsevad tuuled on ohufaktor selles piirkonnas kuivatatud kvaliteetviigimarjade tootmisele ning seetõttu on piirkond, kus viigimarju saab kasvatada, piiratud. Hommikuti kirde suunast puhuv tuul on viigimarjade valmimise ja kuivatamise seisukohast suure tähtsusega. Tänu pärastrõunati läänest puhuvale niiskele merebriisile on viigimarjad suured ja õhukese kestaga. Eri suundadest puhuvad samaaegsed tuuled võimaldavad viigimarju kuivatada kvaliteettoote tootmiseks vajalikul viisil.

Viigimarju „Aydın İnciri” on selles piirkonnas toodetud aastatuhandeid. Viide viigimarjade kasvatamisele Anatoolia lääneosa Caria piirkonnas ilmneb viigimarja alamperekonna *Ficus carica* L. botaanilisest nimest, mis kinnitab asjaolu, et Egeuse mere piirkonna jaoks olulist viigimarja on seal kasvatatud antiikajast alates. Pikkade aastate jooksul on viigipuid kasvatatud ning vilju koristatud ja kuivatatud ikka samu traditsioonilisi, looduslikke meetodeid kasutades. Viigimarjad on olnud alati inimeste igapäevaelu osa. Viigimarjade tootmisest on saanud selle piirkonna inimeste jaoks tõeline kunst, mille tehnikat on neile õpetatud ja mida õpetatakse oma lastele juba maast madalast. Kuivatatud kvaliteetviigimarjade tootmine sõltub sellest, kuidas töötavad oskustega ja kogenud viigimarjakasvatajad, kes kontrollivad kuivatatavaid viigimarju hommikul ja pärastrõunal. Õhtul pannakse viigimarjad kuhja ja kaetakse paksu kattega, et kaitsta neid putukate ja võimaliku kaste eest. Seda protsessi korratakse iga päev, kuni kuivatatud viigimarjades on saavutatud niiskuse õige tase.

Piirkonna sümbol toode „Aydın İnciri” on Aydini provintsi jaoks olulise tähtsusega. Viigimustrit kasutatakse sageli piirkonna külade ja linnade väljakute kaunistamisel. Ühel peaväljakul on isegi viigimarjale pühendatud kuju. Aydınis on mitmeid viigimarjale pühendatud festivale, sealhulgas Germenciki viigimarjafestival ja İncirliova kuldviigifestival. Igal aastal korraldatakse selliseid festivale, mille raames toimuvad külas või linnas mitmesugused üritused.

Viide spetsifikaadi avaldamisele

(Määruse (EL) nr 1151/2012 artikli 6 lõike 1 teine lõik)

Türgi valitsus on algatanud riikliku vastuväite esitamise menetluse, avaldades Türgi Vabariigi 20. juuli 2006. aasta ametlikus väljaandes nr 26234 taotluse tunnustada toodet „Aydın İnciri” kaitstud päritolunimetusega tootena. Seejärel registreeriti toode „Aydın İnciri” ametlikult Türgi patendiinstituudis.

Spetsifikaadi tekst on kättesaadav Türgi patendiinstituudi veebisaidil <http://www.tpe.gov.tr/TurkPatentEnstitusu/geographicalRegisteredList/>, klõpsates nimetusel „Aydın İnciri”.

ISSN 1977-0898 (elektroniline väljaanne)
ISSN 1725-5171 (paberväljaanne)

Euroopa Liidu Väljaannete Talitus
2985 Luxembourg
LUKSEMBURG

ET